

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton ammattilehti • 90. vuosikerta • 27.2.2014

3 2014

Jahdatut

Päättäjät kertovat,
miltä tuntuu joutua
median tähtäimeen. » 8

Vahva ja kaunis.
Nina Merikallion kuva ruotsalais-yhtye The Soundsin laulajasta Maja Ivarssonista julkaistiin Oliviassa 2/14.

Erilainen

Maja Ivarssonista on nähty kymmeniä kuvia. Yleensä niissä esiintyvät ne kuuluisat sääret tai jopa pikkuhousut, kun rokkibändin keulakuva potkii ilmaa minihameessaan. Tämä kuva on erilainen. Kaunis, lahjakas, energinen, provosoiva, uuvuttava, itsevarma – Ivarssonia on kuvailtu vahvoilla adjektiiveilla, ja kuvaaja **Nina Merikallio** on onnistunut ikuistamaan ne kaikki ja enemmän.

Kuva on aggressiivinen mutta kaunis, vahva mutta herkkä. Siihen on vangittu hetkessä ohi menevä tilanne. Ivarsson on energisyydestään kuuluisa esiintyjä. Myös tässä kuvassa hän näyttää antavan kaikkensa.

Merikallio kertoo lehdessä, ettei Ivarsson malttanut olla sekuntiakaan paikallaan. Näin onnistunut henkilöötos vaatii kuvaajalta valtavaa läsnäoloa ja kuvattavalta kykyä heittäytyä. Jaksan aina ihmetellä taikaa, joka kuvaajan ja kuvattavan välille parhaimmillaan syntyy.

Hanna Kahranaho
Hanna.Kahranaho@a-lehdet.fi
KIRJOITTAJA ON MATKAILULEHTI MONDON AD.

numeraali

877

Radio Helsingin Ystäväklubiin on liittynyt 877 jäsentä, jotka tukevat kanavaa kuukausittain 3–9,85 eurolla. Ystäväklubi perustettiin keinoksi maksaa vapaaehtoisesti Radio Helsingin kuuntelusta. Koska laki vaatii, että maksajien on saatava muutakin vastinetta, jäsenet saavat klubin journalistisia jäsenkirjeitä.

LÄHDE: RADIO HELSINGIN
TOIMITUSJOHTAJA
HANNU NIEMINEN

poimuri

Kun tutkijat ovat tarkastelleet verkon käyttäjien syitä jakaa yksittäisiä juttuja, tärkeimmiksi syiksi on todettu juuri voimakas jutusta heräävä tunne. – – Nopea selailu ja kuvien kautta syntyvä sekuntien tunnekokahdus tai tiedonmuru voi olla tulevaisuudessa vielä keskeisempi viestinnän muoto kuin vielä edes ymmärretään.

Uutispäällikkö **Jussi Pullinen** Nyt.fin kolumnissa 17. helmikuuta

Minulle kerrottiin lapsuudessa tarinaa mediasta, joka on objektiivinen ja tarkka, mutta järkytyin, kun huomasin, että maailma on jotain muuta. Näinhän lapsuuden saduille on tapana käydä.

Puhetaidon kouluttaja **Juhana Torkki** Kotimaassa 20. helmikuuta

OK, kyllähän [Kaj] Kunnas ajoittain eksyy polulta omiin turinoihinsa, eikä hänen analyttisyytensä aina riitä, mutta so what! On hienoa, että joku uskaltaa olla oma itsensä ja rikkoa rajoja.

Toimittaja **Vesa Parviainen** Iltalehdessä 12. helmikuuta

mitenkäs nyt?

Tampereen yliopiston Radio Moreeni luopuu ohjelmien ostamisesta avustajilta ensi kesänä. Kanava tarjoaa kuitenkin mahdollisuutta tehdä töitä jatkossa palkkiotta. Miten suuret säästöt tällä saavutetaan, viestinnän, median ja teatterin yksikön johtaja Heikki Hellman?

Vuodessa säästöjä kertyy kymmeniätuhansia euroja. Koko yksikkö joutuu kiristämään vyötä, ja tämä on yksi iso kokonaisuus siinä. Aiomme kehittää Moreenia enemmän yliopistoradion suuntaan. Ohjelmille pyritään saamaan tekijöitä journalistiikan opis-kelijoiden ohella muualta yliopiston piiristä sekä muista Tampereen korkeakouluista.

Markku Lappalainen
markku.lappalainen@journalistiliitto.fi

Mainokset mainoksina

Julkisen sanan neuvosto antoi helmikuun puolessavälissä neljä langettavaa päätöstä, joista kaksi koski piilomainontaa. Tällä kertaa *Iltalehti* ja radiokanava NRJ jäivät kiinni journalismin ja mainonnan rajan hämärtämisestä. *Journalistin ohjeet* ovat selkeät ja kiistattomat: ”Ilmoitusten ja toimituksellisen aineiston raja on pidettävä selvänä. Piilomainonta on torjuttava.” (*JO*, kohta 16)

Ohjeiden kirjaus ei anna tilaa suurpiirteisyydelle, neuvoston periaatelinjaukset täsmäntävät sitä entisestään. Kuitenkin aihe on JSN:n pöydällä lähes joka kokouksessa. Miksi viesti menee niin huonosti jakeluun?

Journalismin ja muun sisällön selkeä raja on tiedonvälityksen uskottavuuden peruspilareita. Se on yleisön etu ja journalistien ammattieettinen henkivakuutus. Jopa vastuullinen mainostaja ymmärtää, että rajalla taiteilu ei palvele markkinoinninkaan etua.

Jatkuvasti uusia muotoja hakeva mainonta synnyttää tilanteita, joissa toimituksien on kyettävä selkeään rajanvetoon. Lehtijuttuja jäljittelevät advertoriaalit on tunnistettava ilmoituksiksi. Sitä edellyttävät myös kulutta-

javiranomaiset. Kuluttajansuojalain mukaan mainonnan kaupallista tarkoitusta ei saa pimittää eikä mainostajaa piilottaa.

Aikakausmedia on vastikään julkaissut sääntönsä mainonnan tunnistettavuudesta. Niiden mukaan esimerkiksi yhdessä jonkin yrityksen kanssa tuotettuun sisältöön on liitettävä tieto yhteistyöstä – kaupallisen toimijan logo ei ole riittävä signaali.

Säännöt ovat tervetullut lisä piilomainontaa hillitsevään ohjeistoon. On aiheellista uskoa, että perinteisessä mediassa asia ymmärretään ja ollaan valmiita taloudellisesti kovinkin aikoina torjumaan piilomainonnan viekoittelua.

Aivan oman lukunsa muodostavat blogit ja muut internetin syövereissä elävät, journalismia muistuttavat foorumit. Niillä koko toiminta saattaa perustua tuotemarkkinointiin, joka pyrkii verhoamaan journalismiksi kaupallisen sisältonsä.

Tällaiseen tietoiseen huijaukseen eivät vakiintuneiden toimijoiden ohjeet ja säännöt ulotu.

”He saattavat olla siinä luulossa, että heille kuuluu erikoisetuja vain, koska he ovat toimittajia.”

Finnmatkojen viestintä- ja yritysvastuujohtaja Anu-Eveliina Mattila

mediakritiikki

JOURNALISTI ARVIOI JOURNALISTISIA TUOTTEITA.

toimii

Elitismien puolesta

Image

Perustettu: 1985

Päätoimittaja: Heikki Valkama

Painos: 30 000 (mediakortin mukaan), lukijamäärä 85 000 (KMT s12/k13), levikkiä ei ilmoitettu

Kustantaja: A-kustannus Oy

Imagea on moitittu elitistiseksi lehdeksi, jonka sisältö on pelkkää trendisnobbaa tyyliin ”vaate X on täällä taas” ja ”paikka Y on uusi Punavuori”.

Tietty elitismi kieltämättä leimaa *Imagea*. Tyypillisen tähän elitismillä tarkoitetaan kulttuurikritiikissä sitä, että osaajat tekevät sivistyneelle yleisölle jotain, jonka ulkopuoliset kokevat vaikeatajuiseksi.

Imagen elitismi on nätimmin ilmaistuna sitä, että lahjakkaat journalistit tekevät laatulehteä aikaansa seuraaville. Lehdestä ei silti yleensä välity sitä valvetumattomiin kohdistuvaa ylenkatsetta, joka elitismiin usein kuuluu.

Myös trendihifistely on osa *Imagea*. Tämän vuoden ensimmäinen numero hehkuttaa ysärisukkien paluuta ja kahviloiden sisustusratkaisuja. Tyyli ja design ovat kuitenkin vain pieni osa lehteä. Sama numero tarkastelee muun muassa talouspolitiikkaa, Greenpeacen merikapteenin elämää ja Googlen maailmanvalloituspyrkimyksiä.

Imagella on aina ollut avustajakunnassaan kaunokirjailijoita, jotka saavat tylsänsäkin aiheen rullaamaan. Numerossa 1/14 on **Miina Supisen** oivaltava analyysi YouTube’n kissavideoista. Kansijuttu on **Riikka Pulkkinen** päiväkirja ihan normaalisti sujuneesta raskaudesta. Siitä ei edes Pulkkinen onnistu sanomaan mitään ennenkulumatonta, mutta ehkä jutun ei ollut tarkoituksaan mulistaa maailmaamme vaan tavoitella yleisöä yleiskoskettavalla aiheella.

Nimittäin uusia lukijoita *Image* tarvitsee. Viime syksyn tietojen mukaan sillä on 85 000 lukijaa. Määrä on pudonnut parissa vuodessa yli 20 000:lla. Kun *Image* tammikuussa tiedotti uudistumisestaan, yhdeksi tavoitteeksi ilmoitettiin lukijakunnan laajentaminen. Ehkäpä elitismia joudutaan silloin laimentamaan populismilla.

Uudistus ei päällisin puolin näytä niin mittavalta kuin

Uusi alkku. Image uudistui vuodenvaihteessa. Ensimmäisen uuden numeron kannessa on kirjailija Riikka Pulkkinen.

lehden tiedotteet ja some-päivitykset antoivat odottaa. Ulkoasu on vähän päivittynyt, palstojen paikkoja vaihdeltu ja jokunen uusi palsta lanseerattu.

Suurin uudistus on tainnut tapahtua avustajakunnassa, kiitos A-lehtien uuden avustajasopimuksen, josta moni vanha free kieltäytyi. Toivottavasti uudet avustajat pitävät lehden kovan tason vähintäänkin ennallaan.

Jaakko Kilpeläinen

Katainenkin tykkää

Suomalaismedioiden kirjeenvaihtajien määrän vähentyminen on huolestuttanut monia. Myös pääministeri **Jyrki Kataista** (kok.).

Yleisradio vastaa nyt Kataisen huutoon lisäämällä ulkomaantoimituksensa resursseja. Yle vahvistaa verkostoaan maailmalla perustamalla uusia määräaikaista kirjeenvaihtajan tehtäviä.

Ylen verotuloilla turvattu asema on herättänyt katkeruutta monissa mediavaikuttajissa, jotka ovat kysyneet, käyttäkö Yle rahojaan oikein. Kyllä käyttää, ainakin mitä tulee määräaikaisiin kirjeenvaihtajaposteihin.

Niiden perustaminen palvelee paitsi yleisöä myös Ylen ulkomaantoimituksen työntekijöitä: kun toimittaja voi silloin tällöin päästä muutamaksi kuukaudeksi ulkomaille, parantuvat sekä motivaatio että ammatillinen osaminen.

Janne Salomaa

KANNEN KUVA: EERO LAMPINEN

ajassa

”Olemme tottuneet siihen, että sana laatuprojekti tarkoittaa aina säästöprojektia, jossa säästöt kohdistuvat henkilöstöön.”

Journalistin kyselyyn vastannut
pääluottamusmies

”Tämä on tehty sitä varten, että vaikka suomalainen sanomalehdistö on köysissä, polvillemme emme aio pudota.”

Kainuun Sanomien päätoimittaja
Markus Pirttijoki 6. helmikuuta

”En minä pysty sanomaan henkilöstövaikutuksista mitään tarkkaa – muuta kuin sen, ettei henkilöstön vähentäminen ole poissuljettua.”

Kalevan päätoimittaja Markku Mantila
Yle Perämeren haastattelussa 5. helmikuuta

Lännen Media epäilyttää henkilöstöä

Markku Lappalainen ja
Janne Salomaa, teksti
Hanna Lahti, kuvitus

Journalistin kyselyn mukaan henkilöstö pelkää, että Lännen Median synty johtaa irtisanomisiin ja STT:n tarjonnan kuihtumiseen.

Journalisti kysyi pääluottamusmiehiltä, mitä Lännen Media merkitsee heidän edustamilleen lehdille ja niiden henkilöstölle.

Eräs pääluottamusmies pohtii: Yksi toimittaja tekee jutun, joka julkaistaan 12 lehdessä. Mitä tekevät ne 11 muuta toimittajaa, jotka olisivat täyttäneet saman tilan omassa lehdessään?

”Luultavasti saavat potkut. On selvää,

että omistajat alkavat harkita väen vähentämistä, kun yhteistoimitus alkaa tuottaa sisältöä.”

Tämän vuoden kuluessa perustettava Lännen Media tuottaa sisältöä lehtiin, joiden toiminta-alue kattaa puoli Suomea ja yhteenlaskettu levikki on yli 540 000. Yhteiseksi lukijamääräkseen lehdet ilmoittavat yli 1,3 miljoonaa henkilöä.

Lännen Median palvelukseen tulee 40 toimittajaa, jotka sijoittuvat eri puolille maata. He hoitavat lehtien politiikan, talouden ja yhteiskunnallisen uutisoinnin. Myös ulkomaan uutiset, viikonvaihteaineistot, teemasivut ja verkkouutiset kuuluvat yhtiön palvelutarjontaan.

Tähän mennessä juttuja on vaihdettu pääasiassa konsernien sisällä ja yksittäisten lehtien välillä. Lännen Media merkitsee sisältöyhteistyön astumista uudelle

”Tämä merkitsee valitettavasti STT:n alasajoa naurettavaksi Australiasta hoidettavaksi yöpäivystykseksi.”

tasolle. Volyymi kasvaa, yhteinen sisältö leviää yhä laajemmalle ja uusille alueille. Syntyy uusi, erillinen yhtiö hoitamaan toimintaa.

Yksi pääluottamusmies pelkää, että ”julkaisemme hajutonta, mautonta ja huo-noa vaihtomateriaalia entistä enemmän”.

Toinen summaa: ”Anonyymejä juttuja anonyymeiltä paikkakunnilta ja vieraista, kaukaisista maakunnista.”

Lännen Mediaan liittyvissä lehdissä on viiden viime vuoden aikana vähennetty kovalla kädellä toimituksellista henkilöstöä. Esimerkiksi *Turun Sanomissa* toimitus on pienentynyt lähes kolmanneksella.

Pääluottamusmiehet rohkenevat toivoa, että tekijöitä ei enää vähennettäisi. Sen sijaan freelancetyön arvellaan vähenvän – ainakaan sen käyttö ei yleisty. Eritoten STT:n roolin uskotaan muuttuvan.

”Pelkona on, että STT:n anti kuivuu ja kuihtuu.”

”Tämä merkitsee valitettavasti STT:n alasajoa naurettavaksi Australiasta hoidettavaksi yöpäivystykseksi.”

Lännen, etelän ja Keski-Suomen mediat

Mikä? Kuusi kustantajaa aikoo perustaa tämän vuoden aikana journalistista sisältöä tuottavan Lännen Media -yhtiön. Hankkeeseen osallistuu kaksitoista lehteä: Aamulehti, Satakunnan Kansa, Lapin Kansa, Kainuun Sanomat, Pohjolan Sanomat, Turun Sanomat, Kaleva, Ilkka, Pohjalainen, Hämeen Sanomat, Forssan Lehti ja Keski-pohjanmaa.

Kilpailijat? Lännen Median perustaminen vahvistaa Suomen sanomalehtien jakautumista kolmeen leiriin. Uuden yhtiön suurimmat kilpailijat ovat Sanoma ja Keski-suomalainen-konserni. Sanoman toiminta Suomessa keskittyy Helsinkiin, mutta se omistaa myös Etelä-Saimaan ja Uutisvuoksen Etelä-Karjalassa sekä Kouvolan Sanomat ja Kymen Sanomat Kymenlaaksossa. Keski-suomalainen-konserniin kuuluvat muun muassa Savon Sanomat, Keski-suomalainen ja Suomen Lehtiyhtymän lehdet. Konserni tekee yhteistyötä myös Karjalaisen ja Etelä-Suomen Sanomien kanssa.

”Arvaukseni on, että STT:n omistajat haluavat kaventaa jatkossa maksuosuuksiaan, jolloin STT:stä kehkeytyy yksinomaan pikasähkeitä tuottava tietotoimisto.”

Asiaa kommentoineet päätoimittajat – muun muassa *Pohjolan Sanomien* **Heikki Lääkkölä** ja *Hämeen Sanomien* **Pauli Uusi-Kilponen** – ovat todenneet Ylelle antamissaan haastatteluissa, että STT:n rooli arvioidaan uudelleen, kun Lännen Media pääsee vauhtiin.

STT-Lehtikuvan päätoimittaja-toimitusjohtaja **Mika Pettersson** sanoo, ettei uuden yhtiön perustaminen tullut yllätyksenä.

”Lännen Median lehdet ovat pitäneet meidät esimerkillisen hyvin ajan tasalla suunnitelmistaan. Lehdillä on jo ennestään paljon yhteistyötä, ja nyt se syvenee.

Pidän tätä aika järkevänä.”

Petterssonin mielestä on liian aikaista arvioida, miten Lännen Median perustaminen vaikuttaa STT:n toimintaan.

”Välittömästi koalitio ei vaikuta toimintaamme mitenkään. Tulevaisuudessa meidän pitää huolehtia siitä, että päällekkäistä toimintaa on mahdollisimman vähän.”

Päällekkäisyyksien minimointi ei kuitenkaan tarkoita Petterssonin mukaan uusia irtisanomisia. STT-Lehtikuva antoi 16 journalistille potkut marraskuussa yt-neuvottelujen seurauksena.

Yle lopetti STT:n palveluiden käytön perustettuaan oman uutistoimiston vuonna 2006. Pettersson ei usko, että Lännen Median lehdet toimivat samoin.

”Lännen Median omistajat omistavat ison osan STT-Lehtikuvasta. Meillä on omistajan vahva tuki.”

Taistelu jatkuu. Markus Pentikäinen on varovaisen toiveikas. ”Tällaisista tapauksista ei tietääkseni ole ennakkoratkaisuja.”

Markus Pentikäinen valittaa EIT:n päätöksestä

Suomen Kuvalehden kuvatoimittaja **Markus Pentikäinen** yrittää saada Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen suuren jaoston käsittelemään niskoittelutuumionsa.

Poliisi otti hänet kiinni 17,5 tunniksi, kun hän kuvasi syksyllä 2006 *SK:lle* Smash Asem-mielenosoitusta. Suomalaiset tuomioistuimet katsoivat hänen syyllistyneen niskoitteluun poliisia vastaan, mutta jättivät hänet tuomitsematta rangaistukseen.

EIT:n helmikuun alussa antaman äänestyspäätöksen mukaan Suomi ei loukannut Pentikäisen sananvapautta.

Journalistiliitto laatii parhailleen Pentikäisen valitusta suureen jaostoon, sillä kyseessä on työehtoasiamies **Jussi Salokankaan** mukaan tärkeä ennakkotapaus.

”Syntyy ongelmia, jos poliisilla on oikeus poistaa kuvaaja

aina paikalta. Oikeaa tilannekuvaa ei saada silloin välitettyä”, Salokangas sanoo.

Pentikäinen pitää EIT:n ratkaisua huolestuttavana.

”Toki olemme Suomessa saaneet olla viime vuodet melko rauhassa, mutta muualla Euroopassa näin ei ole. Suomessa tapauksesta on opittu, ja toivon, ettei nyt oteta takapakkia”, hän sanoo.

EIT:n suuri jaosto ottaa käsittelyyn viitisen prosenttia valituksista. Tämänkaltaisista tapauksista ei tiettävästi ole ennakkoratkaisua. Journalisteihin liittyvät EIT:n ratkaisut käsittelevät pitkälti yksityiselämää koskevan tiedon välittämistä.

EIT:n ratkaisun tekivät tuomarit **Ineta Ziemele** (puheenjohtaja), **Päivi Hirvelä**, **George Nicolaou** (eri mieltä), **Ledi Bianku**, **Vincent A. De Gaetano** (eri mieltä), **Paul Mahoney** ja **Faris Vehabovi**.
Ari Lahdenmäki

A-lehdet irtisanoo 14 journalistia

A-lehdet Oy:n yt-neuvottelut ovat päättyneet. Yhtiö irtisanoo 14 toimituksellista työntekijää. Alun perin vähennystarpeeksi arvioitiin 20 henkeä.

Työpaikkoja saatiin säästettyä sopimalla koko henkilöstön työajan pidentämisestä 15 minuutilla päivässä – alan työehtosopimuksen mukaiseksi. Lisäksi esimerkiksi kahden toimituspäällikön tehtävänimike muuttui tuottajaksi.

”Työnantaja pyrki pysyväis-säästöihin, joten monet toimitusosaston jäsenten ideoinnit säästökeinot irtisanomisten välttämiseksi eivät tulleet kysymykseen. Itseäni kenkuttaa se, ettei työnantajalle kelvannut osa-aikaistaminen”, pääluottamusmies **Paavo Martikainen** sanoo.

Martikainen arvioi, että A-lehdet ostaa jatkossa tuotantoa yhä enemmän talon ulkopuolelta. Säästöjä on haettu henkilöstön määrän vähentämisen lisäksi muun muassa yhdistämällä *Meidän Talon* ja *Meidän Mökin* toimitukset, joskin lehdillä on vastakin omat päätoimittajat. Säästöjä pitäisi syntyä myös toimenkuvien muutoksilla sekä lisäämällä yhteistyötä lehtien välillä.

Työajan pidentäminen edellyttää vielä, että yhtiön jokaisen toimituksellinen työntekijä hyväksyy sen.

”Työajan pidennyksestä ei voi sopia kollektiivisesti, koska työaika on työ sopimusasia”, Journalistiliiton työehtoasiamies **Tytti Oras** kertoo.

Outi Airaksinen

”

Eräs
journalismin
tärkeimmistä
tehtävistä on
kyseenalaistaa
kaikki.

Valttina paikallisuus

Maansa vihattu rakastaja

Gideon Levyä uhkaillaan Israelissa ja palkitaan ulkomailla.

Mirva Helenius, teksti ja kuva

Sinua on kutsuttu Israelin vihatuimmaksi mieheksi. Miksi herätät niin vahvoja tunteita?

Mainettani on toki liioiteltu, mutta olen iloinen, että ihmiset suhtautuvat minuun ja työhöni niin intohimoisesti. Käsittelen aiheita, jotka ovat yhteiskunnassamme kiellettyjä, ja pyrin muun muassa purkamaan Israelin median järjestelmällistä palestiinalaisten epäinhimillistämistä. Jos olisin täysin väärässä, ei kukaan vaivautuisi vihaamaan minua.

Olet kirjoittanut enimmäkseen palestiinalaisalueiden miehitystä käsittelevää palstaasi jo lähes 30 vuotta. Miten huolehdit, ettet ala toistaa itseäsi?

Valitettavasti toistan itseäni koko ajan, sillä todellisuus toistuu samanlaisena. Tietysti olen vuosien varrella muuttanut tapaani kertoa tilanteesta, tullut radikaalimmaksi ja rohkeammaksi.

Uskotko, että työlläsi on merkitystä?

En tekisi tätä, jos en uskoisi niin. Mutta muuttaako työni mitään? Siihen en osaa vastata.

Sinua myös rakastetaan ja palkitaan, erityisesti ulkomailla. Miten suhtaudut sankari-toimittajan maineeseesi?

Sekin on liioittelua, sillä en ole mikään sankari. Saan toki ulkomailla hyvin erilaisen kaiun työlleni kuin kotimaassa, mutta kirjoitan israelilaisille. Kaikki muu on sivutuotetta. Tietenkin olen ylpeä ja iloinen siitä, että tekstini kiinnostavat ja työtäni arvostetaan.

Kirjoitit kirjan Gazasta. Millainen on suhteesi Hamasiin?

Minulla ei ole mitään suhdetta mihinkään palestiinalaisiin poliittisiin toimijoihin. En kirjoita heistä, vaan Israelin politiikasta ja miehityksen bruttaaliudesta.

Maailmalla leviävät Israel-boikotit. Miksi et kannata niitä?

En ole koskaan ollut niitä vastaan, ja itse asiassa tällä hetkellä näen boikotit tehokkaaksi vaikuttamiskeinoksi. Mutta olen itse israelilainen, enkä boikotoi maatani – en siis voi pyytää muitakaan niin tekemään.

Työsi perustuu kotimaasi kritisointiin. Sanot

Paluu paikallislehteen oli kuin paluu juurilleni. Suora kontakti lukijoihin syntyy pienen paikkakunnan tuttuudesta, eikä se maalla niin pelottavaakaan ole. Tulevat harvoin silmille, vaikka joskus hermostuvatkin.

Mitä pienempi, sitä lähempänä lukijoitaan lehti voi olla. Sähköisessä maailmassa paikallislehti voi olla edelleen se tärkeä kirje kotoa: se, jota äiti ei enää jaksaa kirjoittaa tai joka kummilta unohtuu arjen jalkoihin.

Matkoilla etsin huoltamojen baareista alueen paikallislehtiä käsiini. Ne tarjoavat näköalapaikan paikkakunnan yritys-, kulttuuri- ja kuntaelämään, ja ilahduttavan usein niiden sivuilta kävelee vastaan mielenkiintoisia ihmisiä: arjen sankareita, joissa henkivät vahvana oman alueen perinteet ja osaaminen. Ihmiset ja heidän rinnallaan kulkeminen ovat edelleen paikallislehtien valttikortit.

Leila Virnes

KIRJOITTAJA ON POGOSTAN SANOMIEN PÄÄTOIMITTAJA.

kolumni

Jan Erola

jan.erola@paasilinna.fi

KIRJOITTAJA ON KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ PAASILINNAN VIESTINTÄPÄÄLLIKKÖ.

Kontrolli parempi

Luottamus hyvä, kontrolli parempi. Allekirjoituksena **V. I. Lenin**. Näin luki hääkutsussamme, neuvosto-oppi kääntyi parisuhdeohjeeksi. On ymmärrettävää, ettei suomalainenkaan kapitalisti luottanut työtätekeviinsä silloin, kun vallankumouksen aave oli työväenluokan ensimmäinen haave. Nyt Leninin oppien luulisi olevan Suomessa jo unohtettuja. Kapitalisti turvautuu kuitenkin edelleen mieluummin keppiin kuin porkkanaan: pätkäpesteihin ja yt-uhkiin.

Sanoman hallituksen luottamuspulaan pestinsä menettäneen *Hesarin* ex-päätoimittajan **Mikael Pentikäisen** uutuusteos *Luottamus* on kutkuttava pohdinta tästä keskeisestä menestystekijästä.

Yrityksen näkökulmasta luottamus on kumppanin rehellisyyteen,

kykyihin, tahtoon ja tuloksentekoon liittyvää odotusta, Pentikäinen kirjoittaa. Hämmäntävänä usein yritysjohtolta unohtuu, että luottamus rakentuu molemminpuolisesti, myös suhteessa työntekijöihin. Luottamussuhde työpaikalla on herkkä, oli sitten kyse kustannustoimittajasta, aularespasta tai uutispäälliköistä.

Koska yrityksissä viime kädessä asiat mitataan taaleissa, luottamuksen vaatimus on hyvä vääntää rahakielelle. ”Asiantuntijatyössä vaikutus tulokseen voi olla jopa satakertainen sen mukaan, onko työntekijä työn imussa vai leipääntynyt”, Työterveyslaitoksen tutkija **Jari Hakanen** kirjoittaa *Työ Terveys Turvallisuus* -lehdessä. Vuoden 1972 nobelisti **Kenneth Arrow** sanoikin, että luottamuksen puute organisaatiossa on kuin ylimääräinen vero.

Talouselämä-lehdessä esiteltujen Suomen parhaiden työpaikkojen yhteisenä nimittäjänä ovat tyytyväiset työntekijät. He tuovat tyytyväiset asiakkaat, jotka tuovat hyvän taloudellisen tuloksen. Suuryritysten ykkönen on valtion monopoliyritys Alko. Voisikohan se opettaa yksityisille yrityksille innostavaa johtamista? Suomalaiset mediayhtiöt ovat kehittäneet hämmäntävän vähän kaupallisia innovaatioita viime vuosina, mutta osinkoja ne ovat kyllä osanneet jakaa.

”Luottamus hyvä, kontrolli parempi” ei toiminut sosialismissa, eikä se toimi kapitalismissa. Mediayhtiöiden on opittava näkemään henkilöstönsä arvokkaaksi pääomaksi, innovaatiovoimaksi – ja kohdeltava sitä sen mukaisesti. Muuten niiden kohtalo on sama kuin Neuvostoliiton.

Median haavoittamat

Merja Ailus, Heidi Hautala ja Stefan Wallin tietävät, miltä tuntuu, kun media riepottelee. Mitä sanottavaa heillä on toimittajille?

Paula Sallinen, teksti 🍷 Eero Lampinen, kuvitus

Kevan entinen toimitusjohtaja **Merja Ailus** istuu kahvilan nurkka-pöytään Katajanokalla ja kieltäytyy antamasta kunnollisia vastauksia, jos nauhuri on päällä. Muistiinpanoja so-pii tehdä.

”En yhtään tykkää nauhureista.”

Ailus joutui eroamaan toimitusjohtajan paikalta marraskuussa 12 päivää kestäneen mediamylläkin jälkeen. Kohu alkoi 10. marraskuuta *Helsingin Sanomien* uutisesta. Jutussa kerrottiin, että eläkelaitos oli laskenut väärin Ailuksen työsuhde-asunnon verotusarvon. Eikä vain kerran, vaan kahdesti.

Kaksi päivää myöhemmin *Hesari* kirjoitti, että Keva kiersi hankintalakia, kun se osti Ailukselle työsuhdeauton, avomallisen Bemarkin. Keva oli ostanut Ailuksen oman Mersun päiväksi ja antanut sen

autokaupalle vaihdossa. Näin uuden auton hankintahinta painettiin alemmas, eikä kilpailutusta Kevan silloisen tulkinnan mukaan tarvinnut järjestää.

Avoautoutuksen jälkeen Ailus-uutisointi ryöpsähti. *Seiska* julkaisi kuvia työsuhde-Bemarkista, ja *Hesari* nimitti sitä pröystäilyn ikoniksi. Ailus hämmästelee vieläkin, miksi hänen työsuhdeautonsa nostatti suuren haloon.

”Kevan autotalli oli täynnä kalliimpia työsuhdeautoja kuin minun ykkössarjan Bemarkini. Siitä tuli symboli sopimattomalle rahankäytölle.”

Ailus vertaa tiedotusvälineiden hänestä piirtämää kuvaa Linnanmäen peilikabinettiin: se on vääristynyt.

”Minusta maalattiin kuva city-luksusepelinä, joka kuluttaa aikaansa piikkikorot kolisten Bemarkilla ajaen. Todellisuudessa olen perhekeskeinen ja erähenkinen, metsästä, kalasta ja vaellan”, hän sanoo.

”Mutta ymmärrän, että näytän tältä.”

Ailuksen ulkomuoto on huoliteltu. Hiukset on kammattu taakse, korut vaikuttavat kalliilta ja meikki virheettömältä. Ainoastaan kynsilakka on lohkeillut. Häntä on vaikea kuvitella jahtiporukoihin.

Ailusta harmittaa, että henkilöstöhallinnon virheet sysättiin hänen vastuulleen. Hän joutui selittelemään myös etuja, jotka Kevan hallitus oli hänelle myöntänyt.

”Tiedotusvälineet eivät kysyneet kriittisesti, kuka oli vastuussa virheistä. Ei kai toimitusjohtaja mittaa asuntonsa seiniä. Kun yritin selvittää, että tämä on henkilöstöhallinnon hommia, minulle sanottiin, että toimitusjohtajan pitäisi tietää.”

Ailuksen mukaan Kevan työsuhde-edut henkilöitiin mediassa tarkoituksella häneen.

”Muuten keskustelu olisi jäänyt yleiselle tasolle siitä, voiko tällaisia etuja olla, eivätkä toimittajat olisi saaneet kaatoa.”

”Yksityisistä eläkeyhtiöistä ei saa kuitteja ulos, mutta Keva on julkinen toimija.

JATKUU SEURAAVALLA AUKEAMALLA

”Ei oikeuskanslerin päätös ketään kiinnosta. Ei tässä lopulta ollut kyse siitä, olinko tehnyt oikein tai väärin.”

Heidi Hautala

Kun 20 kilometrin räppimisen jälkeen ei saa ukkometsoa kaadettua, ampuu vaikka vähän umpimähkään.”

Media jakaa vikkelästi hyvisten ja pahisten roolit. Tietokirjailija ja toimittaja **Heikki Saaren** mukaan syynä ovat uutisoinnin nopeutuminen, journalistisen vapauden kaventuminen, moraalien haperuminen – ja tarinallisuus. Juttuihin saadaan vetävyttä, kun ne noudattavat draaman sääntöjä.

”Media löytää nopeasti syyllisen, ja hänen tarinansa johtaa päätepiiteeseen, usein jonkinlaiseen tuhoon. Tarinan luomiseen liittyy dramatisoiminen, henkilöiminen ja jännitteiden luominen”, Saari kertoo.

Saari on tarkastellut poliitikkojen mediakohuja kirjassa *Median jahtaamat* (2010).

Kohut alkavat usein syystä. Niistä kehkeytyy ajojahteja, kun riittävän moni media uutisoi samasta aiheesta.

”Mitään salaliittoa ei ole. Kohteesta median toiminta tuntuu ajohdilta, vaikka kukaan mediassa ei tietenkään ole tätä mieltä”, Saari sanoo.

Tietokirjailija **Juhana Torkin** mukaan konnaksi leimatun on vaikea pyristellä roolistaan. Selitykset alkavat vaikuttaa selittelyiltä. Hän kirjoittaa ajohdeista kirjassa *Tarinan valta* (2014).

”On houkuttelevaa lietsoa hyvä-paha-asetelmaa, joka on kehittynyt kansanparissa. Media menee mukaan populistisiin yksinkertaistuksiin.”

”Jos joutuu syytetyksi, kannattaa tunnustaa kaikki, mistä syytetään, ja kaikki sellainenkin, mikä ei ole totta. Pitää käyttää vuorosanoja, kuten olen järkyttynyt ja pahoillani”, hän lisää ironisesti.

Ailuksellekin sanottiin jälkikäteen, että hänen olisi pitänyt pyytää anteeksi. Hän ei vain tiedä, mitä.

Heidi Hautala kärvisteli julkisuudessa kolme päivää. Sen jälkeen hän erosi omis-

tajaohjausministerin paikalta. Metakka alkoi lokakuussa *Iltalehden* uutisesta, jossa kerrottiin, että Hautala (vihr.) esti Arctia Shippingin johtoa tekemästä rikosilmoitusta Greenpeace-aktivisteista, jotka valtasivat yhtiön jäänmurtaajan edellisvuoden maaliskuussa.

Ministerin eroa vaadittiin eduskunnassa, ja rikosilmoituksen estämisestä kanneltiin oikeuskanslerille. Hautala hätäntyi. Hän kompuroi selityksissään, oliko hän ohjeistanut virkamiehiä estämään rikosilmoituksen vai ei.

”Minun olisi pitänyt sanoa, että *come on*, mitä te luulette, että ministeri tekee. Ministeri antaa poliittista ohjausta, piste”, Hautala sanoo.

”Sen sijaan otin annettuna, että olin mahdollisesti tehnyt jotain väärää ja minun piti puolustautua.”

Hautala etsii työpöydältään tutkimuksen, jossa tarkastellaan, miten ruotsalaispoliitikot selviävät median

Ailus-kohu

2009

Merja Ailuksesta tulee Kuntien eläkevakautuksen toimitusjohtaja.

10.11.2013

Helsingin Sanomat uutisoi Kevan johtajien työsuhteasunnoista, niiden hintavista remonteista ja Ailuksen asunnon verotusarvosta, joka oli laskettu liian pieneksi.

12.11.2013

Helsingin Sanomat kirjoittaa Ailuksen työsuhteauton hankinnasta. Keva osti Ailuksen oman auton päiväksi ja antoi sen autoliikkeelle vaihdossa. Näin työsuhteauton hinta saatiin painettua alle kilpailutuskynnyksen. Uutisen mukaan Keva saatoi kiertää hankintalakia.

15.11.2013

Kevan luontoisetuihin tehdään kohdennettu tilintarkastus. Hallituksen puheenjohtaja **Laura Räty** (kok.) sanoo, että Ailus saa jatkaa tehtävänsään selvityksen ajan. Räty vakuuttaa, että julkisessa organisaatiossa asiat tutkitaan ensin, sitten vedetään johtopäätökset.

19.11.2013

Ilta-Sanomat uutisoi, että Norjan valtio karhuu Ailukselta yli 20 000:tä euroa. Hänen kerrotaan saaneen lapsilisiä kahdesta maasta kahdeksan vuoden ajan. Ailus ilmoittaa, ettei tiedä norjalaiselle tilille maksetuista tuista. Räty ilmoittaa, ettei enää luota Ailukseen. Useat hallituksen jäsenet jakavat Rädyn kannan.

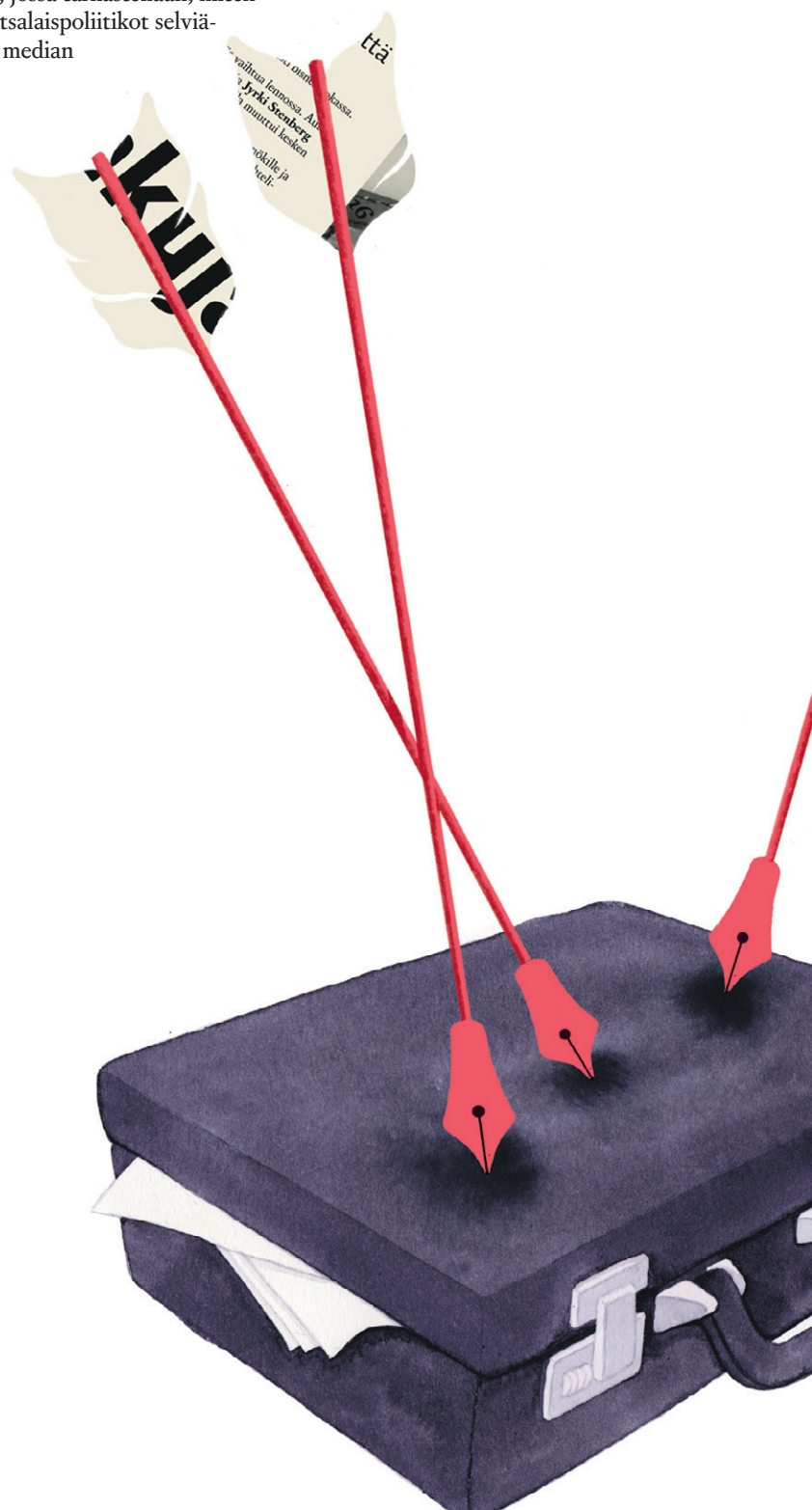
21.11.2013

Helsingin Sanomat kirjoittaa, että Ailuksen palkka on pieni verrattuna muiden isojen eläkerahastojen johtajien palkkoihin.

22.11.2013

Ailus eroaa Kevan johdosta. Hän saa erorahana vuoden palkan, yli 300 000 euroa.

LÄHTEET: HELSINGIN SANOMAT, ILTA-SANOMAT

ajojahdeista. Ulkoministeri **Carl Bildt** vaati mediaa pitäytymään faktoissa. Kulkorvausjupakkaan sotkeutunut Ruotsin sosiaalidemokraattisen työväenpuolueen puheenjohtaja **Håkan Juholt** puolestaan lähti mukaan median virittämään moraalikeskusteluun. Bildt sai pitää työnsä, Juholt joutui eroamaan.

Hautala tunnistaa Juholtin tapauksesta itsensä.

”Lähden helposti siitä, että olen tehnyt jotain väärää. Syyllistän itseni. Olisi pitänyt kylmän rauhallisesti selvittää faktat ja tarkistaa, olenko ylittänyt toimivaltuuteni tai toiminut ministerin vastuun vastaisesti.”

Hautalan tilanteen teki entistä tukalamaksi se, että hän oli uutiskohun alkaessa työmatkalla Washingtonissa. Seitsemän tunnin aikaero kangistutti kriisiviestintän, eikä omistajaohjaustiimi tahtonut löytää viestinvaihtoa Arctian johdon kanssa.

Hautala olettaa, että Arctia Shippingin johto masinoi kohun. Hänen mukaansa päätelmää puoltavat kysymykset, jotka *Ilta-lehti* esitti ministerille ennen Greenpeace-uutisen julkaisua.

Toisessa kysyttiin rikosilmoituksesta, toisessa huhusta, jonka mukaan Hautala olisi esittämässä talouspoliittiselle ministerivaliokunnalle, ettei Arctian murtajia saisi käyttää arktisilla alueilla.

”Taho, joka on kiinnittänyt *Ilta-leh-*

”Toimituksissa on syrjähyppyjä, avioeroja, ryyppäämistä ja hässimisiä ilman, että toimittajat olisivat siitä vastuussa kenellekään. Sama porukka moralisoi sitten muita.”

Stefan Wallin

den huomion rikosilmoitukseen, oli todennäköisesti huolissaan myös siitä, että tällainen ratkaisu olisi tulossa”, Hautala sanoo.

”Arctia Shippingillä oli erittäin vahva syy vetää minut hankaluuksiin. Toimitusjohtaja **Tero Vauraste** esimerkiksi kieltäytyi kommentoimasta tiedoteluostonani aamuna, jona *Ilta-lehti* julkaisi uutisensa. Luonnoksessa todettiin omistajaohjausosaston virkamiehen mielikuvien perustuen, etten ollut antanut poliitista ohjausta. Saman päivän iltana Vauraste luovutti kuuluisat tekstiviestit. Silloin vahinko oli jo tapahtunut.”

Hautalan maine oli saanut tahroja jo maaliskuussa, kun *Ilta-lehti* uutisoi, että Hautala oli teettänyt pimeän oviremontin. Hautalan moralistin maine paisutti kohun monen lehtiaukeaman suuruiseksi. Syyllisen leima jäi, vaikka työn teki yritys, joka vastaa maksuistaan itse.

Helmikuun puolessavälissä oikeuskansleri **Jaakko Jonkka** antoi ratkaisunsa kanteluista. Oikeuskanslerin mukaan

Hautala ei toiminut väärin, kun hän esti rikosilmoituksen. Kanslerin kanta tuli Hautalan kannalta liian myöhään.

”Ei oikeuskanslerin päätös ketään kiinnosta. Ei tässä lopulta ollut kyse siitä, olinko tehnyt oikein tai väärin.”

Rkp:n kansanedustaja, puolueen entinen puheenjohtaja ja kahdesti ministerinä toiminut **Stefan Wallin** laskee joutuneensa median ajolahdin kohteeksi kolme kertaa.

Ensimmäisen kerran kulttuuriministerinä vuonna 2011:

”*Ilta-lehti* kävi tonkimassa opetus- ja kulttuuriministeriössä edustuslaskuja ja huomasi yhden magnumsamppanjanpullon. Siitä syntyi iltapäivälehtien palstoilla kansallinen poikkeustila.”

Toisen kerran puolustusministerinä helmikuussa 2012:

”Olin antanut poliittista ohjausta puolustusvoimaverkon karsimisesta. Mediassa keksittiin eri teorioita, miksi Uudenmaan prikaati Tammisaarella säilytetään. *Ilta-Sanomista* tuli perussuomalaisten äänen-

JATKUU SEURAAVALLA sivulla

Hautalan Greenpeace-kohu

- 16.3.2012** Greenpeace-aktivistit valtaavat Arctia Shipping Oy:n jäänmurtajan. Yhtiö on edellisvuonna tehnyt Shellin kanssa sopimuksen murtajiensa käytöstä arktisilla alueilla.
- 19.3.2012** Arctia Shippingin toimitusjohtaja pyytää yhtiön lakimiestä tekemään rikosilmoituksen valtauksesta. Rikosilmoituksesta kerrotaan **Heidi Hautalan** virkamiessihteerille.
- 20.3.2012** Rikosilmoitus jätetään. Hautalan esikunta välittää Arctialle Hautalan toiveen, että rikosilmoitus vedetään pois. Samana päivänä omistajaohjauksen virkamies viestittää Arctialle yhtiökokouksen päättävän tarvittaessa, että rikosilmoitus vedetään pois ja että toimitusjohtaja ja hallituksen puheenjohtaja vaihdetaan. Myös poliisi toivoo rikosilmoituksesta luopumista.
- 21.3.2012** Rikosilmoitus perutaan.
- 1.5.2012** Greenpeace-aktivistit kahlitsevat itsensä Arctian jäänmurtajaan ja yrittävät estää sen lähdön arktiselle öljynporausalueelle. Laivaa tuhritaan ja veteen heitetään betonipoijuja. Isku on vakavampi kuin maaliskuussa. Arctia jättää rikosilmoituksen poliisille. Sitä ei vedetä pois.
- heinäkuu 2012** Töhrijä tuomitaan vahingonteosta sakkoihin. Törkeästä liikennetuhotyön yrityksestä epäillyistä kahdesta aktivistista on tehty kansainvälinen etsintäkuulutus.

- 12.3.2013** Syyttäjä lopettaa poliisin rikostutkinnan hallinnan loukkauksesta ja poliisia vastaan niskoittelusta.
- 9.10.2013** *Ilta-lehti* uutisoi, että Hautala esti rikosilmoituksen tekemisen Greenpeacen maaliskuun iskusta. Hänen eroaan vaaditaan eduskunnassa.
- 10.10.2013** Hautala kieltää *Helsingin Sanomien* haastattelussa ohjeistaneensa omistajaohjauksen virkamiestä estämään rikosilmoituksen. Pääministeri **Jyrki Katainen** kiemurtelee eduskunnan kyselytunnilla, kun häneltä kysytään, nauttiiko Hautala edelleen hänen luottamustaan.
- 11.10.2013** Hautala eroaa. Vihreiden puheenjohtaja **Ville Niinistö** kyynelehti tiedotustilaisuudessa. Tilaisuudessa jaetaan myös selostus tapahtumien kulusta. Tunnin päästä käy ilmi, että selostuksesta puuttuu viesti, jossa Arctian toimitusjohtaja uhattiin erottamisella. Vihreät selittävät, että viesti puuttuu, koska kopioija ei ollut huomannut, että teksti jatkuu paperin kääntöpuolella.
- 12.2.2014** Oikeuskansleri ei löydä moitittavaa Hautalan menettelystä.

LÄHTEET: HELSINGIN SANOMAT, ILTA-SANOMAT, ILTALEHTI, YLE

kannattaja tuossa asiassa.”

Ja kolmannen kerran pari kuukautta myöhemmin:

”Olin myynyt Åbo Akademi -säätiolta ostamani asunnon takaisin säätiolle ja tehnyt siinä voittoa. *Ilta-Sanomat* oli kasannut materiaalin, jolla se väitti, että olin saanut asunnosta ylihintaa. Lopulta poliisi tuli siihen tulokseen, että asunnon hinnannousu vastasi normaalia hinnannousua Turussa.”

Wallinin mukaan ajojahdin tunnistaa siitä, että yksi aihe peittää tiedotusvälineissä alleen kaiken muun. Ja jos on kerran ollut ajojahdin kohde, uusi ajojahti käynnistyy aina vain helpommin. Tarkoituksena on saada päitä putoamaan. Kun kohde on saatu eroamaan, mediakohu päättyy kuin seinään.

Asuntokauppakohun aikana Wallin sai turkulaisilta kiinteistönvälittäjiltä tilastoja asuntojen myyntihinnoista. Ne osoittivat, että Wallin oli saanut säätiolta markkinahinnan. Hän otti yhteyttä *Ilta-Sanomien* toimitukseen ja välitti heille saamansa tilastot.

”Kampanja vain jatkui. Sen jälkeen lehti ei millään tavalla reagoanut siihen, että se oli käyttänyt väärää materiaalia ja vääriä tulkintoja. Kampanja vaikutti kuitenkin selvästi maineeseeni.”

Journalisti pyysi Tilastokeskukselta laskelmat isojen asuntojen hintojennousta vuosina 2001–2009 vanhoissa kerrostaloissa, jotka sijaitsevat samalla postinumeroalueella kuin Wallinin asunto sijaitsi. *Ilta-Sanomat* väitti, että hintojen nousu alueella oli alle 40 prosenttia, kun taas Wallinin asunto kallistui 75 prosenttia. *Journalistille* tehtyjen laskelmien mukaan hinnat nousivat keskimäärin yli 50 prosenttia.

”Media ei koskaan kerro olevansa väärässä, vaan tekee väistöliikkeitä, jotka antavat ulkopuoliselle vaikutelman, että se on jatkuvasti oikeassa.”

Wallin ei pehmenä mediakritiikkiään:

Toimituksissa rakastetaan konflikteja ja henkilöön menevää kritiikkiä. Päiden tiputtamisesta on tullut toimittajien henkseleiden paukuttelua. Vuotajien tarkoituksena ei punnita kriittisesti, sillä vuodot ovat uutiskilpailussa arvokkaita. Toimittajat arvostelevat samoista asioista päättäjiä, virkamiehiä ja yritysjohtajia kuin mihin he itse sortuvat.

”Toimituksissa on syrjähyppyjä, avioeroja, ryypäämistä ja hässimisiä ilman, että toimittajat olisivat siitä vastuussa kenellekään. Sama porukka moralisoi siten muita.”

Itsekritiikin puutteesta syntyy nyky-Suomen vakavin demokratiavaje, Wallin sanoo.

”Media on täysin vapaa kaikesta arvostelusta, kun se ei arvostele – eikä arvosta – itseään.”

Merja Ailus kuvaa kujanjuoksuaan villin lännen lynkkaukseksi. Hänen mielestään tiedotusvälineet pitkittivät tahallaan kohua julkaisemalla tietoja tipoittein. Esimerkiksi *Helsingin Sanomat* sai tiedot asuntojen virheellisistä verotusarvoista ja

autohankinnoista samalla tietopyynnöllä. Jutut kirjoittanut toimittaja **Tuomo Pietiläinen** kiistää väitteen. Tietoa oli niin paljon, ettei kaikki mahtunut saman päivän lehteen.

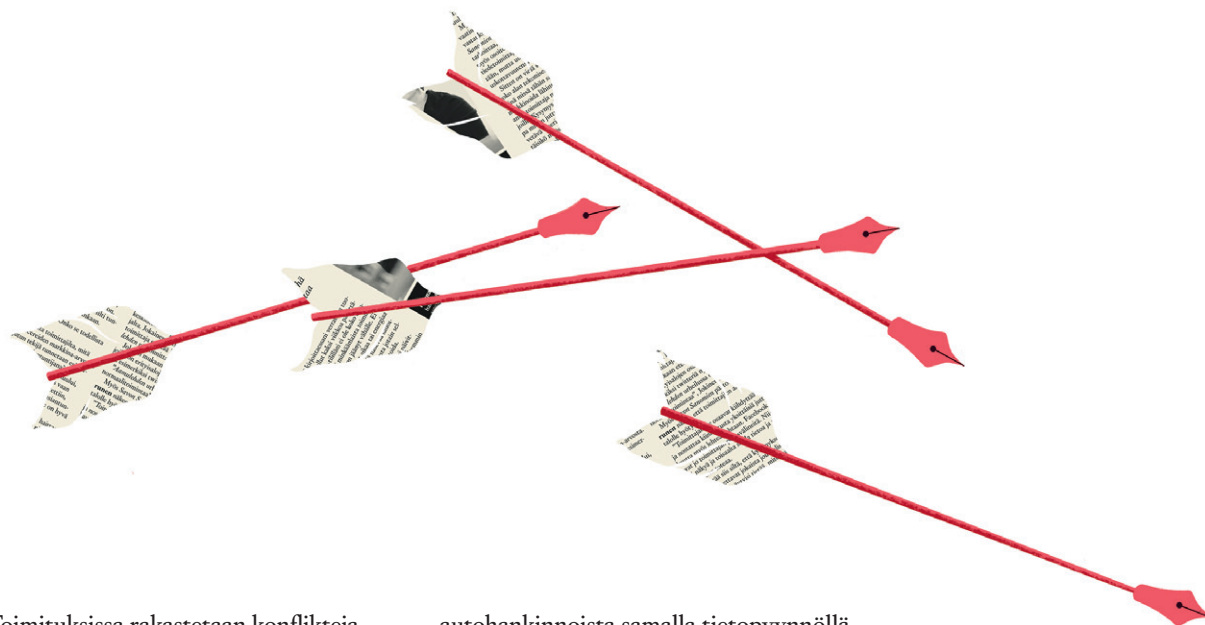
Uutisia annostelemalla luotiin Ailuksen mielestä kuva siitä, että epäselvyyksiä paljastuu aina vain enemmän. Viimeinen niitti oli, kun *Ilta-Sanomat* uutisoi, että Ailus sai lapsilisää samanaikaisesti kahdesta maasta.

”Minut kehystettiin niin, että olen roisto ja vielä sosiaaliturvan väärinkäyttäjä.”

Ailus sanoo, ettei hän ollut nostanut Norjan maksamia tukia vaan kuuli niistä *Ilta-Sanomien* toimittajalta. Ailus selvittelee lapsilisäasotkia edelleen Norjan valtion kanssa.

Ennen kohua Ailus oli likipitään tuntematon. Kohu vei häneltä yksityisyyden. Hän epäilee, olisiko koskaan avannut Kevan ovea, jos olisi tiennyt, millaiseen pyöritykseen joutuu.

”Toiset konntaavat viidakossa ja syövät matoja päästäkseen julkisuuteen. Toiset tekisivät saman tempun, jotta pääsisivät sieltä pois.” ■

Wallinin Dragsvik-kohu

- 8.2.2012** Puolustusvoimat ilmoittaa varuskuntien karsimisesta. Ruotsinkielinen Dragsvikin varuskunta säästetään.
- 9.2.2012** *Ilta-Sanomat* uutisoi, että puolustusministeri **Stefan Wallin** esti Dragsvikin varuskunnan lakkauttamisen vastoin puolustushallinnon virkamiesten esitystä. Wallin kiistää eduskunnan kyselytunnilla, että hän olisi antanut Dragsvikissa sijaitsevalle Uudenmaan prikaatille erityiskohtelua. Perussuomalaiset jättävät puolustusvoimauudistuksesta välikysymyksen.
- 10.2.2012** Perussuomalaisten kansanedustajat syyttävät Wallinia uhkailusta. Ministeri torjuu syytökset. **Pentti Oinonen** (ps.) jättää oikeuskanslerille kantelun Wallinin käytöksestä sekä mahdollisesta jääviydestä varuskuntien lakkauttamisessa. Wallin kuuluu Uudenmaan prikaatin kiltaan.
- 17.2.2012** Rkp:n poliitikot ilmoittavat, että Dragsvikin turvaamisesta sovittiin hallitusohjelmassa. Myöhemmin he tarkentavat, että hallitusohjelmassa sovit-

tiin ruotsinkielisen varusmieskoulutuksen turvaamisesta.

- 15.3.2012** Oikeuskansleri ilmoittaa, ettei Wallin ollut jäävi eikä hän uhkaillut perussuomalaisia. Wallin kertoo, että hän on antanut poliittista ohjausta Dragsvikin säästämiseksi ja että kielipolitiikka on vaikuttanut päätökseen.

- 16.3.2012** Perussuomalaiset vaatii, että Wallin ”vetää johtopäätökset”. Kansanedustajat ovat epätietoisia, johdattiko Wallin heitä harhaan.

- 21.3.2012** Wallin myöntää, ettei kertonut eduskunnalle ja hallitukselle poliittisesta ohjauksesta, ja pahoittelee menettelyään. Vasenryhmä, keskusta ja perussuomalaiset esittävät epäluottamuslauseet ministeriä kohtaan.

- 22.3.2012** Wallin nauttii eduskunnan luottamusta äänin 95–59.

LÄHTEET: HELSINGIN SANOMAT, YLE, ILTA-SANOMAT, ILTALEHTI

Onko pakko ryhtyä brändiksi?

Uudet kanavat ja koveneva kilpailu asettavat toimittajalle paineita markkinoida itseään yhä suunnitelmallisemmin, kirjoittaa Hanna Hyvärinen.

tätä esseenä kirjoittaessani verrattain tuore blogini on ollut kaksi viikkoa päivittämättä. LinkedIn-tililläni ei ole koko alkuvuonna ollut juuri minkäänlaista toimintaa, ja tviittailukin on jäänyt vähälle. Ei ole yksinkertaisesti ollut aikaa tai energiaa paneutua mihinkään noista, keksiä nasevaa sanottavaa tai penkoa maailman tietovirrasta sellaista, mitä haluaisin jakaa tai kommentoida.

Ja kuitenkin tuntuu, että pitäisi. Pitäisi päivittää blogia useammin. Pitäisi seurata aktiivisemmin omaan erikoisalaani liittyviä keskusteluja ja osallistua niihin. Pitäisi miettiä tarkemmin, mitä Facebookiin laittaa. Pitäisi keksiä jotain briljanttia, 140 merkin mittaista tviitattavaa. Pitäisi hioa ja elävöittää LinkedIn-profiilia. Pitäisi miettiä ammattimaisemman Instagram-tilin perustamista.

Tämän kaiken keskellä pitäisi myös tienata leipänsä tekemällä ”oikeita töitä”, eli myymällä ja kirjoittamalla hyviä, hiottuja ja asiantuntevia juttuja eri lehtiin.

Onko vika minussa, vai onko paine itsensä ja osaamisensa markkinointiin eri foorumeilla viime aikoina kasvanut? Oma tuntumani kun on, että ollaan uskottava ja pärjätäkseen kovassa kilpailussa pitäisi ryhtyä suoranaiseksi brändiksi, joka tavalla tai toisella erottuisi alati kasvavasta ammattilaisten massasta.

Sama ajatus tuntuu vaivaavan muitakin. Freelancereiden Facebook-ryhmässä tekemäni kyselyn perusteella moni freelancer kokee painetta itsensä brändäämiseen. Työkalut ovat kuitenkin kateissa.

Hätäpäissä perustetaan blogi, mutta muutaman bloggauksen jälkeen homma uhkaa hiipua ajan ja ajatusten puutteeseen.

Sosiaalista mediaa halutaan hyödyntää, muttei oikein tiedetä, miten. Kysymyksiä herättää muun muassa se, pitäisikö Facebookin olla puhtaasti ammatillinen foorumi vai voiko siellä hölistä mitä sattuu? Entä kannattaako Twitterissä yrittää profiloitua oman erikoisalueensa asiantuntijana, vai pitäisikö sekaantua vähän kaikkeen, jotta tulisi nähdä?

Joitakin koko ajatus itsensä brändäämisestä ahdistaa. Toimittajat ovat tottuneet olemaan taustalla, nimenä jutun perässä, ja nyt pitäisi tuoda itsensä ja persoonansa esiin siellä ja täällä.

HELI SAARELA

Hanna Hyvärinen
hanna.e.hyvarinen@gmail.com
KIRJOITTAJA ON TAMPERELAINEN
FREELANCE TOIMITTAJA.

”Jos hyviäkin on liikaa, pitää kuulua parhaisiin – ja osata tuoda se esille.”

Sekin askarruttaa, mitä hyötyä bloggaamisesta, Facebookiin kirjoittelusta ja tviittaamisesta lopulta on. Suoria toimeksiantoja ne eivät tuo, mutta silti tuntuu, ettei virrasta ole varaa jäädä sivuunkaan.

Mistä tämä paine oikein tulee? Onko se todellista vai kuviteltua?

Kysyin eri lehtien ostavilta toimittajilta, mitä nämä ajattelevat freelancereiden markkina-arvosta. Onko tärkeää, että jutun tekijä tunnetaan esimerkiksi somessa oman alansa asiantuntijana?

Lähes poikkeuksetta virallinen vastaus kuului, että toimeksiantoja ei ratkaise tunnettuus vaan hyvä idea. Toisaalta heti perään huomautettiin, että asiantuntemus on eduksi. Ja jos tuo asiantuntemus ei ole ennestään ostajan tiedossa, se on hyvä tuoda esiin esimerkiksi blogin avulla.

Lopulta myöskään tunnettuudesta ei ole haittaa. Vaikka ensin tarvitaankin hyvä idea, tuttu nimi idean takana voi olla kiva lisä.

Tämän ”kivan lisän” merkitys saattaa kasvaa lähitulevaisuudessa entisestään.

Kun kilpailu kiristyy ja ala käy yhä epävarmemmaksi, on entistä tärkeämpää erottua joukosta pärjätäkseen. Vanha hokema ”hyvälle on aina töitä” ei välttämättä enää päde. Jos hyviäkin on liikaa, pitää kuulua parhaisiin – ja osata tuoda se esille.

Myös asiantuntijuuden ja erikoisosaamisen vaatimus kasvaa. Tämä kävi ilmi paitsi ostajien vastauksista myös taannoin esimerkiksi *Helsingin Sanomien* uudelleenorganisoinnin yhteydessä. Se tarkoittaa, että asiantuntijuus on paitsi hankittava myös osoitettava jotenkin. Kolme vuosikymmentä alalla ollut tiedetoimittaja ehkä pärjää jatkamalla hyvää työtään, mutta uudemman tulokkaan on todistettava uskottavuutensa muulla tavoin.

Sitten on vielä muutos, joka on meneillään koko alan tekemisen ja julkaisemisen logiikassa. Siinä missä tähän saakka omaa osaamista on tarvinnut markkinoida lähinnä lehtitaloille, vastedes yhä useampi toimittaja myy ehkä juttunsa suoraan lukijoille. Kysymys kuuluu, miksi lukija ostaisi vaikkapa minun juttuni? Riittävätkö naseva otsikointi ja vetävä tiiseri ostopäätökseen? Vai pitäisikö myös kirjoittajan nimen vihjata, että tämän tyyppin teksti kannattaa lukea? Tuskin se ainakaan haitaksi olisi.

Vaikka itsensä ja juttujensa myyminen on ennen muuta freelancereiden huoli, täysin immuuneja markkinoinnin vaatimuksille eivät ole työsuhteiset toimittajatkaan.

Kun kyselin maakuntalehtien päätoimittajilta, millaista brändityötä he toimittajiltaan odottavat, vastaukset olivat kaksijakoisia. Yhtäältä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa näkyminen on jokaisen oma valinta. Siihen ei painosteta, eikä siitä palkita. Samalla kuitenkin esimerkiksi lehden juttulinkkien jakaminen ja interaktiivisuus lukijoiden kanssa on toivottavaa, jopa suositeltavaa.

”Toimittajien pitäisi paljon nykyistä enemmän keskustella lukijoiden kanssa omien juttujen pohjalta. Jokainen aktiivisesti kommunikoiva, fiksu toimittaja edistää lehden brändiä”, toteaa *Aamulehden* päätoimittaja **Jouko Jokinen**.

Jokisen mukaan etenkin niiden toimittajien, joilla on erityisalojen osaamista, pitäisi hyödyntää esimerkiksi Twitteriä nykyistä enemmän.

”*Aamulehden* urheilussa olemme tekemässä tästä normaalitoimintaa”, Jokinen kertoo.

Myös *Savon Sanomien* päätoimittaja **Jari Tourunen** näkee, että toimittajien aktiivisuudesta on talolle hyötyä.

”Toimittajamme osaavat kiihdyttää keskustelua ja nostattaa kiinnostusta yksittäisiä juttuja ja sitä kautta myös lehteä kohtaan. Facebook ja Twitter ovat jo toimittajan perusvälineitä. Niiden kautta voi näkyä ja toisaalta saada tietoa ja uutisaiheita”, Tourunen toteaa.

Näyttää siis siltä, että kysymykset brändäämisestä koskettavat jokaista journalismin ammattilaista. Enää täytyisi tietää, miten sitä tulisi tehdä. Ja millä ajalla? ■

Mari Karppinen ja Ville Ristolainen

Monipuolinen tv-toimittaja.

Mari Karppinen, 29, työskentelee omassa KOKOmedia-yrityksessä Nina Rahkolan ja Anna Zareffin kanssa. He perustivat yrityksen vuonna 2011. Tärkeimpiä tilaajia ovat MTV:n uutis- ja ajankohtais-ohjelmat sekä hollantilainen Metropolis TV -nettitelevisio. Karppinen kuvaa ja editoi videojournalistina omat ulkomaan-keikkansa. Hän viimeistelee gradua Tampereen yliopiston tiedotusopin laitokselle.

Bloggaava uutiskuvaaja. Ville Ristolainen, 35, työskentelee uutiskuvaajana ja -editoijana oman Man & Cam -yrityksensä kautta. Hän tekee keikkoja etenkin MTV:n uutisille ja Huomenta Suomelle. Uransa alkuvaiheessa Ristolainen toimi muun muassa Big Brotherin kamera-miehenä. Hän on valmistunut medianomiksi Satakunnan ammattikorkeakoulusta.

Ristolainen kirjoittaa työstään blogia osoitteessa uutiskuvaaja.blogspot.fi.

Kevennysten konkarit

Toimittaja Mari Karppinen ja tv-uutiskuvaaja Ville Ristolainen ovat tehneet yhdessä paljon huumorijuttuja. MTV:n uutisissa huomattiin, että he pystyvät heittäytymään.

Veera Jussila, teksti 🍷 Meeri Utti, kuva

Ville, olen pahoillani, ettet ollut siinä kuvassa”, sanoo toimittaja **Mari Karppinen** tv-uutiskuvaaja **Ville Ristolaiselle**. Hän muistelee *Suomen Kalastuslehden* kansikuvaa, jossa hän poseerasi pikku sintti kädessään.

Kuva napattiin kesällä 2009 Ruoholahdessa. He tekivät silloin MTV:n *Kymmenen uutisten* kevennystä lasten kalastustapahtumasta. Se oli heidän ensimmäinen yhteiskeikkansa.

”Pilasin kaikki ääniraidat, kun lähdin niin messiin tapahtumaan. Aina kun lapset saivat kalan, huusin oijoi”, Karppinen muistaa.

Karppinen oli juuri tullut kesätoimittajaksi MTV:n uutisiin. Ristolainen teki sinne keikkoja.

”Oli saman tien helppo keskustella henkilökohtaisistakin asioista. Olen kauhea höpöttäjä”, Ristolainen sanoo.

Alkoi yhteistyö, joka on kestänyt jo vuosia. Toimituksessa huomattiin, että Karppinen ja Ristolainen uskalsivat heittäytyä höpsöiksi loppukevennysten vaatimalla tavalla.

Kaksikko teki juttua esimerkiksi skeittaavasta ranskanbulldogista Vichystä. Hyvä juttu vaati, että toimittaja ja kuvaaja nousivat laudoille. Lautailu sai jatkoa freeboarding-keikalla, jossa he laskivat Tähtitorninmäkeä kuusipyöräisillä, ympäri kääntyvillä laudoilla.

”Jompikumpi veti kyllä pannutkin. Vedettiinkö me kumpikin?” Karppinen kysyy.

Kevennykset ovat kummankin mielestä vaikeimpia tv-työn lajeja.

”Aihe ei aina ole sellainen, että se naurattaisi suoraan. Kierroksia pitää itse saada lisää”, Ristolainen sanoo.

Kevennysten aiheet keksii yleensä toimittaja. Parhaat ideat tulevat Karppisen mukaan arjen havainnoista: jos valitetaan lumesta, toimittaja voi haastaa kadulla ihmisiä vaikka lumisotaan.

”Tiedän, että juttuaiheesta riippumatta on helppo päivä tulossa.”

Ville Ristolainen

Keskinäinen mutkattomuus auttaa myös herkissä aiheissa. Eräs nainen kertoi uutisjutussa harvinaisesta syövästään, joka oli vienyt osan hänen sormistaan. Ristolainen muistelee naisen kumista työhanskaa, josta jäi pari sormea tyhjäksi.

Luottamus näissä tilanteissa luodaan yhdessä, puimalla ajatuksia jo automaattilla.

Yhteistyö on testattu myös kiireisillä keikoilla. Kun Nokia syksyllä tiedotti

Microsoft-kaupoistaan, Karppinen ja Ristolainen ajoivat keikalle juuri heränneinä.

Uutisjutuissa työpari ehtii pohtia matkan aikana lähinnä käsittelytapaa. Parin minuutin mitta ei jätä tilaa millekään turhalle.

Karppinen korostaa, että Ristolaiselta uskaltaa kysyä tyhmiä kysymyksiä. Tyyliin: kuka tuo tyyppi on?

”Kummankaan ei tarvitse päteä toiselle.”

Jutun kuvamateriaalia ei yleensä ehditä valita yhdessä. Karppinen luottaa, että Ristolainen osaa koostaa molempia miellyttävän jutun.

Yhteinen vitsi on tullut siitä, että Karppisen pitää päästä aina vaikealla hetkellä vessaan.

Molemmat ovat nykyään yrittäjiä. Karppinen on osakkaana journalistisessa KOKOmedia-yrityksessä, Ristolaisella on oma Man & Cam -yritys. He ovat neuvoineet toisiaan paperiasioissa.

Kumpikin tekee yrittäjänä töitä MTV:lle. Ristolainen on mielissään, kun kuulee lähtevänsä keikalle Karppisen kanssa.

”Tiedän, että juttuaiheesta riippumatta on helppo päivä tulossa.”

Karppinen korostaa, ettei rentous sulje pois huolellisuutta.

”Kyllä minä aina jaksan ilahtua, kun olet hoksannut nerokkaan kuvan”, hän sanoo Ristolaiselle. ”Ei aina tarvitse olla akrobaatti.” ■

Tiivistä yhteistyötä. Mari Karppinen ja Ville Ristolainen ovat tehneet yhdessä juttukeikkoja kohta viisi vuotta. He tutustuivat MTV:n uutisissa automaattilla ensimmäiselle yhteiskeikalleen. Jotkut toimittajat ovat mieluummin autossa hiljaa, mutta Karppinen ja Ristolainen pulputtavat. He ovat huomanneet haasteltavienkin rentoutuvan huomattaessaan, että toimittajan ja kuvaajan yhteistyö sujuu mutkattomasti. ”Ei tarvitse kelata, että ajatteleekohan tuo nyt, osaanko edes kuvata”, Ristolainen sanoo Karppisesta

Mankujat

Osa toimittajista ruinaa itselleen ilmaisia junamatkoja, lentoja, risteilyjä, kylpylälomia, rinnepasseja ja hotelliöitä. Perusteeksi käy, että he ovat toimittajia.

Paula Sallinen, teksti
Toni Kilpinen, kuvitus

Viestintäpäälikkö **Mika Heijari** VR:ltä kertoo pöyristyttävän tarinan. Toimittaja otti häneen yhteyttä, koska oli perheineen suuntaamassa lomanviettoon Lapiin. Toimittaja pyysi, että viestintäpäälikkö varaisi yöjunasta autopaikan ja makuuvaunun perheelle.

”Hän kertoi, että voisi sitten ehkä tehdä juttua matkalta.”

VR saa vuosittain kymmenkunta yhteydenottoa toimittajilta, jotka haluavat ilmaiset matkaliput. Osalla on juttukeikka junamatkan päässä, osa vetoaa siihen, että matkustaa muutenkin paljon junalla.

Toiset tarjoavat vastapalvelukseksi VR:n mainintaa valmiissa jutussa. Heijari suhtautuu vasta palveluksiin nuivasti.

”Toimittaja kertoi, että on menossa mökille ja voisi samalla tehdä juttua. Kieltäydyin kohteliaasti.”

Autotalo Laakkosen myyntijohtaja Jyrki Stenberg

”Emme tee vaihtokauppoja toimittajien kanssa. Koen yhteydenotot en nyt noloksi mutta ruinaamiseksi.”

Ilmiö on tuttu myös Finnairilla. Lentoyhtiö saa päivittäin pyyntöjä, joissa toimittaja toivoo ilmaisia lentolippuja tai alennusta lipunhinnasta. Ilmaiset lennot ei useinkaan manguta suoraan vapaa-ajanmatkoille, vaan niitä kalastellaan heppoisilla juttuideoilla.

Peitetarinoita, Finnairin viestintä- ja yhteiskuntavastuujohtaja **Arja Suominen** sanoo suoraan.

”Meille on tarjottu joulun aikaan juttua matkasta

Thaimaahan ja lennoista erityisesti bisnesluokassa. Se oli meille no-go.”

Juttuideat voivat myös vaihtua lennossa. Autotalo Laakkosen myyntijohtaja **Jyrki Stenberg** muistaa, kuinka koeajo Mersulla muuttui kesken kaiken mökkimatkaksi Minillä.

”Toimittaja kertoi, että on menossa mökille ja voisi samalla tehdä juttua. Kieltäydyin kohteliaasti.”

Kymmenet toimittajat vetoavat vapaa-ajallaan röyhkeästi ammattiinsa, kun he haluavat jotain ilmaiseksi. Pressikortilla ratsastaminen tunnetaan monessa yrityksessä. Jotkut toimittajat käyttävät ammattiaan verukkeena silloin, kun he tahtovat jonkin tuotteen tai palvelun ilmaiseksi tai muita halvemmalla.

Journalistiliiton puheenjohtaja **Arto Nieminen** pitää tuomittavana käytöstä, jossa etuja kahmitaan vetoamalla ammattiin.

”Jos toimittajan pitää saada esimerkiksi niskahartiahieronta ilmaiseksi sillä varjolla, että hän on toimittaja, toiminta on tuomittavaa. Se ei liity työtehtävään. Toimittaja ei saa käyttää asemaansa väärin.”

Aseman väärinkäyttö on kielletty myös *Journalistin ohjeissa*. Journalistiliitto ei myöskään suosittele perusteettomien etuuskien kerjäämistä ammatin varjolla. Se voi antaa huomautuksen tai vakavimmissa tapauksissa erottaa jäsenen, joka on käyttänyt pressikorttia väärin. Näin ei ole kuitenkaan koskaan tehty.

Toisinaan toimittajat pitävät etuuksia selviönä. Jos niitä ei heru, käytös voi olla tylyä. Kylpylä Flamingon kylpyläpäälikkö **Sanna Törmi** on törmännyt mulle-kaikki-ilmaiseksi-asenteeseen.

”Toimittajat pyytävät ilmaista sisäänpääsyä kylpylään tai ilmaisia hoitoja. Näin tapahtuu pari kolme kertaa vuodessa. Kun kieltäydyn, toimittajan äänensävyistä kuuluu pieni paheksunta ja tyrmistys”, hän kertoo.

”Meidän toimintatapaamme ei kuulu antaa etuja ilmaiseksi pelkästään siksi, että kysyjä on median edustaja.”

Finnmatkojen viestintä- ja yritysvastuujohtaja

Anu-Eveliina Mattila kohtaa ”vakiopressialenusten” kyselijöitä enää harvoin. Usein he ovat pienten erikoislehtien toimittajia.

”He saattavat olla siinä luulossa, että heille kuuluu erikoisetuja, vain koska he ovat toimittajia.”

Erikoisetujen ruinaajien luulisi kuuluvan menneeseen maailmaan. Finnairin ja VR:n viestintäjohtajat kuitenkin kertovat, että ilmaisia lentoja ja junamatkoja kysellään nykyään jopa enemmän kuin aiemmin.

”Median vaikea tilanne ja freelancereiden määrän lisääntyminen ovat johtaneet siihen, että pyyntöjä tulee päivittäin, myös ulkomailta. Määrä on lisääntynyt kolmen viime vuoden aikana”, Suominen sanoo.

VR on saanut enemmän ilmaismatkapyyntöjä

Erikoisetuja. Journalistin ohjeissa kielletään toimittaja-aseman väärinkäyttö. Silti erityisetuja ruvutetaan yhä, matkoja jopa aiempaa enemmän.

sen jälkeen, kun yhtiö hautasi lehdistöalennuksen vuonna 2011. Asialla ovat Heijarin mukaan etenkin freelancerit. Hän arvelee kyseen olevan siitä, että osa toimeksiantajista kieltäytyy korvaamasta freelanceiden matkakuluja.

”Jotkut vetoavat siihen, että koska journalistit eivät enää saa alennusta, heidän pitäisi saada juna-lippuja ilmaiseksi”, Heijari kertoo.

Flow-festarin tiedottajan **Susanna Hulkkosen** mukaan joka vuosi kymmenissä akkreditointipyyntöissä ei ole toden perää. Toimittajat saattavat kertoa tulevansa festareille ”haistelemaan uusia tuulia ja trendejä” tai ”tekemään taustatyötä”.

Festarijärjestäjät vaativat toimittajilta tavallisesti julkaisusuunnitelmaa. Tosin epämääräinenkin akkreditointi saatetaan hyväksyä, jos kysyjä on oikea.

Monessa yrityksessä on huomattu, että suomalaisjournalistien sijaan ilmaisia palveluita kättävät ulkomaalaiset toimittajat. Ruisrockin tiedottaja **Lauri Levola** kertoo, että ulkomaalaisten toimittajien tarkoituksena on välillä hankala selvittää.

”Kansainvälisestä mediasta ei välttämättä tiedä, onko toimittaja tulossa tekemään juttua.”

Toimittajien käytös on siistiytynyt, suurin osa soittokierroksen viestintä- ja markkinointijohtajista vakuuttaa. Vielä vuosikymmen sitten toimittajakorttia heiluteltiin ahkerasti. Finnmatkojen Mattila muistaa, kuinka 2000-luvun alussa matkatoimiston myyjät yhdistivät toimittajien pressialennuskyselyt tottuneesti viestintäjohtajalle.

Sama on huomattu Rukalla.

”Toimittajien käytös on muuttunut. Ennen toi-

mittajat tunsivat oman arvonsa”, Rukakeskuksen paikallisjohtaja **Matti Parviainen** muotoilee.

Tallink Siljan viestintäpäällikkö **Marika Nöjd** kutsuu vapaa-ajan ilmaismatkojen ruinaajia historiallisiksi jäänteiksi-toimittajiksi, jotka ovat tottuneet realisoimaan ammatinimikkeensä.

”He ovat tottuneet pääsemään risteilylle ilmaiseksi. Räikeää hyväksikäyttöä on enää yllättävän vähän.”

Journalistit saattavat nykyään jopa hämmästyä, jos he saavat jotain ilmaiseksi. Särkänniemen markkinointi- ja viestintäjohtaja **Tiina Mörtti-nen** kertoo, että monet toimittajat yllättyvät, kun huvipuisto tarjoaa heille rannekkeen pressikortin vilautusta vastaan.

”Toimittajat eivät enää oleta saavansa mitään etuja.” ■

palkinnot

Salli-palkinto Annakaisa Vänttiselle

Suomen Aikakauslehdentoimittajain Liitto (SAL) on myöntänyt vuoden 2014 Salli-journalistipalkinnon *Suomen Luonnon* verkkotuottajalle **Annakaisa Vänttiselle** tunnustuksena esimerkillisestä digijournalismista.

SAL kertoo perusteluissaan olevansa vaikuttanut *Suomen Luonnon* uudistetuista verkkosivuista, jotka ovat visuaalisesti upeat, helppokäyttöiset ja selkeät sekä tarjoavat laadukasta, tarinallista ja inspiroivaa sisältöä. Palkinto myönnettiin tänä vuonna ensimmäistä kertaa verkko-osajalle.

”Meillä on pieni toimitus, jossa voimme kokeilla helposti erilaisia juttuja. Vapaa ideointi ja kokeilut yhdistettyinä pitkäjänteiseen suunnitteluun ovat tuottaneet tuloksia”, Vänttinen kertoo.

Suomen Luonto on onnistunut valjastamaan tehokkaaseen käyttöön myös sosiaalisen median. Esimerkiksi Facebookissa lehdelä on jo lähes 40 000 tykkääjää.

”Tavoitamme sosiaalisen median kautta uusia kohderyhmiä, ja sen avulla verkkosivuston kävijämäärä on moninkertaistunut. Nettisivuillamme on paljon sisältöä, joka toimii myös somessa. Näiden välillä on hyvä tasapaino”, Vänttinen sanoo.

Salli-palkinnon suuruus on 1 500 euroa.

Outi Airaksinen

Aloilleen asettunut

Jaakko Kilpeläinen, teksti
Heli Saarela, kuva

Journalistin takasivulla pantiin taan noin merkille pari seikkaa, jotka yhdistävät monia kokeneita journalisteja. Ensinnäkin kaikki kahdeksan jutussa mainittua henkilöä olivat lähteneet tai lähdyssä edustamistaan mediataloista uusille urille. Ennen lähtöään he olivat opiskelleet ulkomailla Helsingin Sanomain Säätiön stipendillä. Ainakin **Niko Nurminen** tapauksessa stipendillä ja irtisanoutumisella on selvä yhteys.

Nurminen, 41, tuli takavuosina tutuksi *Nelosen uutisista*, jonka toimittajana hän

kiersi maailman kriisipesäkkeitä Irakista Haitiin.

Nurminen otti opintovapaata saatuaan stipendin losangelesilaiseen viestintäyliopistoon lukuvuodeksi 2009–2010. Suomeen palattuaan hän irtisanoutui *Nelose*lta. Mitä Yhdysvalloissa oikein tapahtui?

”Ammatillinen itseluottamukseni nousi. Opin uusia ajattelun ja uutisoinnin tapoja. Tajusin, että asioita olisi syytä kyseenalaistaa enemmän kuin olin duunissani siihen asti pystynyt”, Nurminen kertoo.

Nelosen uutisten silloinen formaatti ei kunnolla mahdollistanut uusien ajattelumallien soveltamista. Oli aika tehdä jotain uutta. Mahdollisuuden tähän tarjosi

Sisätyössä. Niko Nurminen hyödyntää ääriolosuhteissa kertynyttä kokemustaan nyt *Huomenta Suomen* juontajana.

ulkoministeriö, kun Suomen pääkonsulatissa Pietarissa avautui lehdistösihteerin määräaikainen virka.

Kolme vuotta Pietarissa syvensivät Nurminen näkemystä esimerkiksi Venäjän median tilanteesta. Hänen mukaansa maan valtakoneisto ei ole vielä kukaan hellitämässä otettaan tiedotusvälineistä.

”Venäjällä toimitusten johto vaihtuu jatkuvasti. Vaihdoksia tekevien omistajien ja pääjohtajien on tärkeää miellyttää paikallis- ja valtionhallintoa.”

Pietarin-komennus päättyi viime syksynä. Uusi työ oli taas, *Nelosen* slogania lainaten, jotain ihan muuta. Tammikuun lopulla Nurminen nimittäin palasi televisioon, nyt MTV3:n *Huomenta Suomen* juontajaksi ja uutistuottajaksi.

Se, että valtaosa nykyisestä työstä hoituu toimistolla, ei ole entiselle maailmanmatkaajalle ongelma. Sisätyöhön tottui jo Pietarissa.

Juontovuoroissaan Nurminen tekee 6–12 minuutin ajankohtaishaastatteluja, joiden aiheet voivat olla mitä vain. Niissä Nurminen pääsee vain harvoin suoraan hyödyntämään erikoisosaamistaan.

”Voi tietysti kysyä, miksi teen tällaista työtä, kun olen erikoistunut kriiseihin. Erikoisosaamiseni on kuitenkin pohjatuoti, jonka kautta jäsennän muita asioita. Työt ääriolosuhteissa opettavat työskentelemään missä vain. Kriisejä ja Suomen suhtautumista niihin ei voi ymmärtää, jos ei tiedä, mitä kotimaan poliittisella kentällä tapahtuu. Erikoistumista ei voi olla ilman hyvää yleissivistystä.”

palkinnot

PEN palkitsi ihmisarvon puolustajan

Syksyllä 2007 Helsingin kaduille saapui ensi kerran iso joukko romanikerjäläisiä. *Helsingin Sanomat* lähetti kaupunkitoimittaja **Kimmo Oksasen** haastattelemaan heitä.

”Ymmärtäminen tosin oli vähän vaikeaa, kun en puhunut romaniaa, tšekkiä enkä bulgariaa, eivätkä kerjäläiset puhuneet suomea tai mitään muuta-kaan meille yhteistä kieltä. Sit-ten hommasin romanian kielen tulkin ja menin uudestaan haastattelemaan”, Oksanen kertoo.

Aluksi toimittaja vihasi romanikerjäläisten tekopyhiä ilmeitä.

”Suomalaiset pummithan vain yrittävät näyttää surkeilta, mutta nämä istuivat kädet rukousasen-

nossa ja teeskentelivät autuaita.”

Oksasen asenne kuitenkin muuttui, kun hän kuunteli romanien kertomuksia ja teki heistä useita juttuja. Vuosien varrella Oksasesta on tullut kenties Suomen näkyvin kerjäläisten ihmisarvon puolustaja. Tästä työstä hän sai helmikuun alussa kirjailijajärjestö Suomen PENin sananvapauspalkinnon.

PEN kiittää Oksasta siitä, että tämä on pohtinut syvällisesti kerjäämisen taustoja, kuten vääristyneitä yhteiskunnallisia rakenteita. Toimittaja on myös tehnyt neljä juttumatkaa kerjäläisten kotiseuduille Romaniaan. Oksanen on saanut jutuistaan ”paljon paskaa” niskaansa, jopa

yhden tappouhkauksen. Viha-palaute kuitenkin vain kannustaa häntä.

”Kritiikki on osoitus siitä, että olen osunut oikeaan kohtaan.”

Oksanen on kirjoittanut paljon myös suomalaisista asunnottomista, alkoholisteista, mielenterveyspotilaista sekä ”vanhuksista, joita pyöritellään eri dementia-akotien välillä kuin lihapullia”.

Toimittajan oma elämäkään ei ole ollut helppo.

”Isä teki konkurssin, kun olin pieni. Menetimme kodin ja kaiken. Asuin lapsena ja nuorena kuuden vuoden aikana seitsemässä eri osoitteessa. Koko ajan

SAKARI KIURU

piti muuttaa, kun vanhemmat eivät pystyneet aina maksamaan vuokraa ja kuumana käynyt asuntokauppa vei kämpät alta.”

Janne Salomaa

Kerjäläisen silmin. Kimmo Oksanen katsoo maailmaa yhteiskunnan heikompien näkökulmasta.

tes-päivystys

TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTILIITON TYÖEHTOASIAMIEHET VASTAAVAAT JÄSENTEN KYSYMYKSIIN.
TES-PÄIVYSTYS: MA–PE KLO 13–16. PUH. 044 755 5000.

PETRI SAVOLAINEN
edunvalvontajohtaja

ERKKI KUPARI
työehtoasiamies

TERHI TARVAINEN
työehtoasiamies

VALTTERI AALTONEN
työehtoasiamies

TYTTI ORAS
työehtoasiamies

JUSSI SALOKANGAS
työehtoasiamies

Jussi Salokangas, sananvapauden ja yksityisyydensuojan rajanveto on välillä hankalaa. Kenen yksityiselämästä saa kertoa?

Oikeus yksityiselämään on turvattu laissa samalla tavalla kuin sananvapaus. Yksityiselämän ydintä ovat vapaa-aika sekä perhe- ja intiimisuhteet, joista saa kertoa vapaasti henkilön omalla suostumuksella. Muita yksityiselämää koskevia tietoja saa julkaista, jos ne ovat yleiseltä kannalta merkittäviä.

Julkisuuden henkilön yksityiselämän suoja on muita rajoitetumpi, mutta pelkkä lukijoiden uteliaisuus ei oikeuta julkaisemista. Rajatapauksissa joudutaan punnitsemaan, kumpi oikeus on vahvempi: sananvapaus vai yksityiselämä. Riskinä voi olla, että painotus kääntyy toiseen suuntaan tuomioistuinten päätöksissä.

Saako rikosentekijän nimen julkaista?

Suomessa vähäisten rikosten tekeminen tulkitaan yleensä yksityiselämään kuuluvaksi, eikä niistä saa uutisoida nimellä. Jos tällainen tieto on tarpeen julkisuuden henkilön tai vaikuttajan toiminnan arvostelemiseksi, se voidaan kertoa. Poliisipäälikön näpistysrikos on eri asia kuin suurelle yleisölle tunnetun toman naapurin rattijuopumus.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuinten päätöksissä on katsottu, että tekijän nimen voi julkistaa, jos rikosentekijä on tuomittu ihmisarvoa loukkaavasta teosta, kuten törkeästä pahoinpitelystä tai taposta.

Onko sinulla kysyttävää työehdoista? Kysy meiltä, liiton tes-asiamiehet vastaavat:

Journalisti@journalistiliitto.fi

Miten rikosepäilyistä saa kertoa?

Poliisin käynnistämää esitutkintaa koskevassa uutisessa on painotettava, että kyse on vasta epäilystä. Juttuun ei saa sisältyä vihjausta epäillyn syyllisyydestä. Julkistamista on arvioitava samalla tavalla kuin yksityiselämää koskevilla tapauksissa.

Sain kiinnostavan tiedon, jonka paik-kansapitävyydestä en ole varma. Voin-ko uutisoida asiasta?

Väärää tai halventavaa tietoa pidetään kunnianloukkauksena. Toimittajan

on varmistuttava, että tieto pitää paikkansa, ja kyettävä osoittamaan se. Ellei ensimmäinen lähde ole luotettava, paik-kansapitävyys on yleensä pyrittävä varmistamaan toisesta lähteestä. Viran-omaistietoon voi useimmiten luottaa. Jos väärän tiedon levittäminen aiheuttaa kärsimystä uutisoinnin kohteelle, se on rikosoikeudellisesti rangaistavaa.

Toimittajalla on lähdesuoja. Voinko välttää vastuun vetoamalla siihen?

Lähdesuoja ei vapauta vastuusta, eikä toimittaja voi jäädä passiiviseksi. Jos tieto kyseenalaistetaan eikä toimittaja halua paljastaa lähdeään, paik-kansapitävyys on pyrittävä osoittamaan muulla tavalla.

Millaiseen rangaistukseen toimittaja voidaan tuomita?

Sananvapausrikoksien seurauksia lievennettiin vuoden alussa. Kunnianloukkauksesta ja yksityiselämää koskevan tiedon levittämisestä voi seurata sakko, törkeistä tekemuodoista vankeus. Törkeällä teolla aiheutetaan suurta kärsimystä tai suurta vahinkoa, ja se on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä. Loukatulla voi olla oikeus kärsimyskorvaukseen ja oikeudenkäyntikulujen korvaamiseen. Yleensä tekijä-vastuussa on myös uutisen hyväksynyt vastaava toimittaja.

kieli

Sopulia alkoi ottaa pattiin?

Kolmekymmentä vuotta sitten **Manu** arvosteli toimittajia laumasieluisuudesta. **Koiviston** sopulivertaus tuli mieleen, kun seurasin keskustelua suomen kielen lautakunnan antamasta *alkaa tekemään* -suosituksesta.

Tosin keskustelu on tässä yhteydessä huono sana. Osuvampi ilmaus olisi ”suoraa huu-toa”.

Järkevät ihmiset vaahtosivat eritoten somessa, että kaikki män. Kieli on pilattu! Monet toimittajat syöksivät mukaan hullunmyllyyn, mediapöhinään.

Harvoin nähdään yhtä luovasti tosiasioiden käsittelevää journalistista kielenkäyttöä. Osa uutisista muistutti mielipidekirjoituksia, mutta otettiin asiaan kantaa tutustumatta suosituksen sisältöön?

Suosituksen mukaan *alkaa tekemään* -muotoa voi nyt käyttää yleiskielessä *alkaa tehdä* -muodon rinnalla. Suositus väljensi normia, ei tiukentanut. Tätä tietoa saa etsiä kissojen ja koirien kanssa asiaa koskevista otsikoista.

Esimerkiksi *Ilta-Sanomat* uutisoi, että ”Kielitoimisto teki radikaalin päätöksen” ja *alkaa tekemään* on ”nykyään suomen kielessä sallittua”. Yle taas mainitsi, että tuo ”kieliopin vastainen ilmaisu” on nyt ”hyvää suomen kieltä”.

Virhe. Virhe. Virhe.

Kielitoimisto? Päätöksen teki suomen kielen lautakunta.

Radikaali päätös? Asiasta on keskusteltu ainakin sata vuotta, eikä uusi suositus estä tutun *alkaa tehdä* -muodon käyttämistä.

Kieliopin vastainen ilmaisu? *Alkaa tekemään* on suomen kielelle ominainen rakenne, joka on ollut iän kaiken käytössä länsimurteissa ja laajemminkin puhekielessä.

Hyvää suomea? Hyvyys on makuasia. Suositus koskee sitä, mikä on yleiskielen normien mukaista kielenkäyttöä.

Tekevälle sattuu, mutta onko-han tässä kyse jostain muusta kuin sattumasta? Jostain muusta kuin kielestä?

Tunteesta, että meiltä viedään jotain? Jotain pyhää?

Vesa Heikkinen

vesa.pekka.heikkinen@luukku.com
KIRJOITTAJA ON SUOMEN KIELEN DOSENTTI
JA TIETOKIRJAILIJA.

historia

POIMINTOJA VANHOISTA JOURNALISTEISTA.

Tekijällä on oikeutensa

Journalistissa kerrottiin liittovaltuuston kokouksesta, jossa lehdistön työehtosopimuksen tekijänoikeuskohta puhutti. Sen mukaan työnantaja sai oikeuden tekstin uudelleenkäyttöön sekä oikeuden toimittaa lehti tai sen osia asiakkaalle sähköisillä jakeluteillä käyttäen. Valtuutettu **Maarit Niiniluoto** (HSY) epäili, että ratkaisulla annettiin kustantajille mahdollisuus tuottaa ”raakamössöä” muiden käyttöön. Niiniluoto käsitteli asiaa myös saman lehden kolumneissaan.

”Tekijänoikeus on sana, jonka merkitystä eivät kaikki journalistit vielä tajua. Mo-

net ymmärtävät sen vasta hetkellä, jolloin heidän tekijänoikeuttaan konkreettisesti loukataan tai se on vakavasti uhattuna. Tekijänoikeus suojaa kuitenkin tärkeintä, mitä journalistilla on, työn omaperäisyyttä ja henkistä panosta.

Tähän asti journalistit on suojellut ja suojelee tekijänoikeuslaki. Lakisääteisen tekijänoikeussuojan myyminen on yhtä mieletöntä kuin suosua käsirahaa vastaan talonsa ryöstöön. Pahimmillaan tekijänoikeuksista luopumisen merkitsee journalistien ambitioiden murtumista, ammattikunnan proletarisointumista, välinpitämättömyyden

ja kyniikan leviämistä.

Tekijänoikeuksien mahdollinen siirtyminen työnantajalle merkitsee journalistikunnalle valtavia materiaalisia että henkisiä menetyksiä. Ensimmäiseksi se johtaa työvoiman pienempään tarpeeseen, rationalisointiin ja kiihdyttää työpaikkojen vähenemistä entisestään. Myös journalistin mahdollisuudet käyttää omaa työtään omilla kirjoissaan/näytelmissään/käsikirjoituksissaan ovat menettäneet, jos tekijänoikeudet ovatkin työnantajalla”, Niiniluoto kirjoitti.

Timo Kilpi

KIRJOITTAJA ON HISTORIAAN
ERIKOISTUNUT TOIMITTAJA.

16.3.1995

Käsiraha. Maarit Niiniluodon mielestä tekijänoikeuksien myyminen oli yhtä mieletöntä kuin suostuminen käsirahaa vastaan talonsa ryöstöön.

notiser

Yle köper Talking Heads -rättigheter

Yle förhandlar just nu med det finlandssvenska produktionsbolaget Talking Heads om att köpa rättigheterna till en del av de program bolaget producerat. Frågan om arkivrättigheterna blev aktuell i och med att bolaget kommer att läggas ner. Svenska Yles mediechef **Carin Göthelid** bekräftar att Yle tänker köpa rättigheterna till en del av programmen och dokumentärerna.

”I Yles arkiv finns dokument från alla tider och Talking Heads gjorde program som speglar den tiden. Det är värdefullt för oss att ha rättigheter att använda materialet.”

Produktionsbolaget Talking Heads blev på 1990-talet känt i synnerhet för det rappa diskussionsprogrammet Talking Heads.

Marcus Floman

Sveriges radios stränga valkarantän

Sveriges radios beslut att lyfta bort två medarbetare för att de uppfattats som för starkt politiskt profilerade väckte massiv debatt i svenska medier i medlet av februari. Komikern **Soran Ismail**, som medverkat i P3:s *Morgonpasset*, har uttalat sig kraftigt mot rasism i allmänhet och den rasism som Sverigedemokraterna spridit i synnerhet. *Arbetsbladets* opolitiskt tillsatte chefredaktör **Daniel Nordström** sågs i sin tur som för nära kopplad till socialdemokraterna och stängdes av från ett P4-program. I ett pressmeddelande skriver SR att medarbetare som är partipolitiskt aktiva eller ”på annat sätt tagit ställning i en valfråga” inte kan höras i radio före Europaparlamentsvalet i maj och riksdagsvalet i september.

Arto Nieminen, ordförande för Finlands journalistförbund, blir förvånad över SR:s linjdragning.

”Det känns som ett tokigt beslut. Får man inte ha fräna åsikter?”

SR slår fast att riktlinjerna gäller även utlåtanden som yttaras utanför programmen, alltså i det privata.

”Det här är nog att begränsa yttrandefriheten. Att man, som i Finland, sätts i valkarantän om man ställer upp som kandidat är motiverat, men det här är en helt annan sak.”

Marcus Floman

”Du är alltid nära gränsen”

Utbrändhet är lite som alkoholism. Har man en gång sprungit in i väggen händer det lätt att man gör det på nytt om man inte lyssnar på sig själv. Det tror Henrik Westermarck, journalist på Borgåbladet.

Lina Laurent, text
Karl Vilhjálmsen, foto

det var på ett morgonmöte kring millennieskiftet. En kollega till **Henrik Westermarck** sträckte fram en lapp med ett telefonnummer och sade ”ring Eva eller så ringer jag”. Eva var arbetshälsovårdens läkare och Westermarck bokade tid redan samma vecka.

”När hon fyllde i intyget över sjukledighet sade hon att hon aldrig skrivit ut ett sådant intyg åt en lat människa och att jag inte skulle känna att jag kommit i onödan. Då brakade jag ihop. Sedan satt jag bara där och tjöt.”

Läkaren undrade om han också ville ha piller men det ville han inte.

”Hon accepterade det direkt men konstaterade att det innebar mer körning för mig eftersom jag skulle komma på samtalsterapi två gånger per vecka.”

Efter ett par veckor minskade träffarna till en gång i veckan och efter sex månader tyckte Westermarck att han var redo att återvända till jobbet. Det var han ändå inte. Efter två veckor satt han på nytt i läkarens mottagningsrum och fick två månader sjukledighet till.

Vägen till Westermarcks utbrändhet ser i efterhand tydlig ut. Allt började då Westermarck under 1990-talet tog över *Borgåbladets* bevakning av Sibbo.

”Jag hade min enmansredaktion hemma bakom köket. Jag körde minst 1500 kilometer per månad, enbart i Sibbo, och arbetsdagarna blev ofta långa. Jag kunde börja åtta på morgonen och slutade ibland efter klockan tio på kvällen.”

Westermarck kände att han ville ge sibborna en ordentlig bevakning och var därför med där det hände – också kvällar och veckoslut. Dessutom fanns ett stressmoment till. Under början av 1990-talet hade *Borgåbladet* börjat följa med upplagens utveckling kommunvis. Westermarck var den enda som hade en ”egen” kommun på sitt ansvar, de övriga sköttes centralt från redaktionen i Borgå.

”Omedvetet hade jag börjat ta uppla-

geutvecklingen i Sibbo på mitt ansvar. Siffrorna fanns där på anslagstavlan varje gång jag kom till redaktionen och det blev en personlig grej.”

Visst hade Westermarck märkt att allt inte var som det borde vara. Han tänkte på jobbet under fritiden, också i drömmarna. En mardröm kommer Westermarck tydligt ihåg än i dag. Den kom den första natten under en semesterresa till Puerto de la Cruz, då Westermarck tagit en sista minuten resa för att snabbt komma bort.

”Jag drömde att jag blev uppringd mitt i natten. Det var chefen för frivilliga brandkåren i Sibbo som skällde ut mig för att jag inte bevakat styrelsemötet kvällen innan och gjort ett bildreportage om mötet för *Borgåbladet*.”

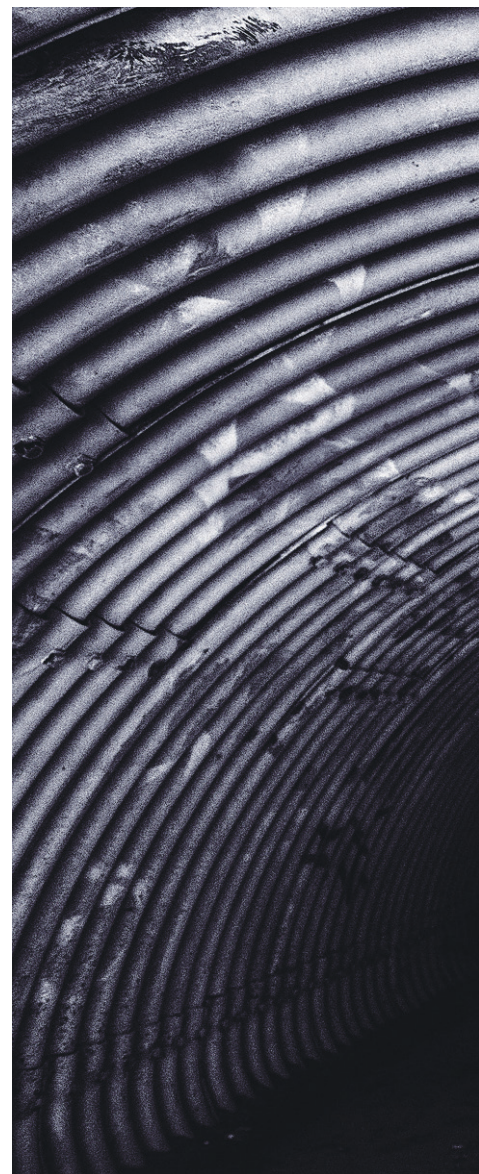
På jobbet märkte Westermarck att det var lätt att träffa människor och att göra intervjuer men då han väl skulle skriva ut artiklarna blev det stopp.

”Jag kunde sitta två timmar vid tangentbordet utan att få fram ett ord.”

”Jag njöt av att kunna ta en kaffe med en kollega och att ha någon att gå på lunch med. Det viktigaste var ändå insikten att arbetsdagen tog slut då jag lämnade kontoret i Borgå och körde hem till Sibbo.”

Westermarck tror att hans fall gjorde att redaktionen blev mer uppmärksam på att känna igen och försöka motverka utbrändhet. För sin egen del blev Westermarck bra på att känna igen sina egna symptom.

”Kände jag att jag närmade mig grän-

sen, tillät jag mig själv att ta det lugnare.”

Under de senaste åren har *Borgåbladets* moderbolag KSF Media genomfört den ena samarbetsförhandlingen efter den andra. Westermarck säger att stämningen på redaktionen trots det varit bra.

”Vi har en otroligt bra sammanhållning och så har vi haft en gemensam ’fiende’”, säger han med glimten i ögat.

Westermarck påpekar att det finns risker med en bra arbetsgemenskap.

”Man vill ju inte sätta sina kompisar i en trist situation till exempel genom att inte göra ett jobb fast man egentligen inte skulle hinna eller orka. Vi har ju FNB och kan fylla i med deras material men använder vi för mycket FNB säger läsarna direkt att vi inte har egna artiklar.”

Då Westermarck tänker på *Borgåbladets* arbetsgemenskap i dag säger han att läget är alarmerande.

”Det finns många tecken på att folk pressar sig allt längre. Det skulle vara dags att gå ner i varv men hur gör man det i praktiken då tidningen ska utkomma i morgon också och vi inte är fler än vi är.”

Just i dag är till exempel två av de antälda på så kallad sp-ledighet, en sparätgård där semesterpengen bytts till ledigtid, och en anställd på vintersemester.

”Blir någon sjuk är det jättejobbigt.”

Westermarck tror att han orkat bra

Mår bra nu. Henrik Westermarck har arbetat för Borgåbladet i 26 år. De senaste årens tuffa tider säger han sig ha klarat av tack vare deltidspensionen.

under de senaste åren tack vare att han är deltidspensionär med ett system där han jobbar två veckor och sedan är två veckor ledig. Inom en snar framtid hägrar också pensioneringen.

”Då jag tänker på hela burnouthistorien var den rätt typisk. Man vill inte erkänna läget för sig själv och när man förnekat det tillräckligt länge springer man sedan in i väggen för fullt.”

Arbetsklimat granskas genom enkäter

På arbetsplatserna finns det olika sätt att stöda anställda som riskerar utbrändhet eller som drabbats av utbrändhet och blivit sjukskrivna. Särskild vikt fästs också vid hur den anställda kan komma tillbaka på jobb och fortsätta i arbetslivet.

Frågor om utbrändhet sköts i första hand av arbetshälsovården och av arbetsskyddet i samarbete med företaget och den anställdas förman.

Flera bolag, som Yle och KSF Media, genomför regelbundet undersökningar som granskar arbetsklimatet på arbetsplatsen. På Yle görs årligen en sådan undersökning (TYKE), på KSF Media vartannat år, även om den undersökning som borde ha genomförts i höstas sköts upp till våren på grund av sparåtgärder.

På *Borgåbladet* initierade chefredaktör **Micaela Röman** i fjol en separat undersökning bland de anställda för att få svar på frågan ”hur mår vi som arbetsgemenskap?”. Undersökningen genom-

fördes i december 2013 och var enligt Röman hennes sätt att försöka bära ansvar för sin personal.

”Året hade föregåtts av att vi gjorde om tidningen. Det var en positiv process men i djärv kontrast med vardagen. Jag ville ha en ground zero som både skulle granska individen och gruppen. Jag tror att folk skulle ha tänjt ännu mer på sina gränser och sprungit in i väggen om vi inte genomfört undersökningen då vi gjorde det.”

Enligt Röman gör många företag, speciellt ledningen, misstaget att dra sig för att fråga personalen hur den mår då man vet att personalen är hårt åtgången eftersom man inte vill höra svaret. Röman påpekar att både arbetstagaren och -givaren har ett ansvar.

”Var och en måste själv märka att väggen kommer emot och göra något åt det.”

Lina Laurent

från sidan

Magnus Londen

manu@magnuslonden.net

SKRIBENTEN ÄR FRILANSJOURNALIST OCH FÖRFATTARE FRÅN HELSINGFORS.

Viktiga pris

Med pompa och ståt ska Stora journalistpriset igen delas ut i slutet av mars. Och det är bra det.

För kolla på kandidaterna:

En frilansare (**Eeva-Liisa Hynynen**) för att *långsiktigt* ha rapporterat och lyft fram *principiella* frågor till *allmän* debatt.

En korre (**Anna-Lena Laurén**) för att hon beskriver Ryssland med *expertis* och *empati*. Hon gör *skickliga analyser*. Genom henne får man en *ovanligt mångsidig bild* av vardagen.

En redaktör vid en månadsbilaga (**Saska Saarikoski**) som behärskar kolumnskrivande, intervjuer och *omfattande* reportage. Artiklarna har *starka synpunkter* och resulterar i *aktiv debatt*. Han *ifrågasätter rådande uppfattningar*.

En redaktör (**Katarina Baer**) för en artikel som öppnar en *tankeväckande resa* in i Europas mörka historia. En nyhetsredaktör (**Timo Haapala**) vars inslag startade en *aktiv diskussion* om dataskyddsnivån i Finland. Två reportrar (**Heikki Haapavaara** och **Jarmo Vehkakoski**) som genom en lång resa på ett *personligt* sätt och med *fantastiska bil-*

der visade på Arktis möjligheter och problem.

Kriisi? för att de utvidgar bildjournalistikens möjligheter. *Long Play* som *går mot strömmen* och för att de idkar *djupgående bakgrundsarbete*. Yle för att de *lyfte upp näthatet*.

Långsiktigt. Personligt. Analytiskt.

Där har vi honnörsorden. Honnörsord som i dessa kritiska tider i branschen är rena guld.

För vad journalistiken gör i sämsta fall finns det dagliga exempel på: Kortsiktigt. Opersonligt. Cyniskt.

Se till exempel på löpsedlarna kring svininfluensan och ”epidemin” vintern 2014. I sin jakt på att sälja lösnummer var vilka rubriker som helst tillåtna, och då kan man strunta i den oberättigade panik man skapade. Ansvar är exakt noll. Och vem är det som släcker branden (även om det redan är för sent)?

Svar: analytisk journalistik – till exempel lyckades både Svenska Yle och *Hufvudstadsbladet* genom rutinmässig breddning av ämnet ge perspektiv på ”epidemin”.

Så för dem som tycker det blir för mycket glam, glitter och stort hallå kring Stora journalistpriset säger jag precis tvärtom: Mitt i journalistikens kris visar kandidaterna på vad seriös journalistik står för.

Och att det är värt att betala en slant för det.

kolumni

Mari Manninen

marinkotimeili@gmail.com
KIRJOITTAJA ON VAPAA TOIMITTAJA
PEKINGISSÄ.

Kyytirahalla keikalle

Suomalaistoimittaja haastatteli Pekingissä viihdefirman pomoa. Viimeisen kysymyksen esitti haastateltava: Paljonko? Varmastiko haastattelu on ilmainen?

Korruption köyrimässä Kiinassa on tapana ojentaa punaisia kirjukuoria journalisteillekin. Kotimaisille toimittajille suunnatuissa tiedotustilaisuuksissa annetaan kyytiraha, muutamasta eurosta pariinkymmeneen. (Metrolippu Pekingissä maksaa 25 senttiä.) Kuka ylipäättään tulisi tiedotustilaisuuteen, jos siitä ei maksettaisi?

Länsimaiset toimittajat ovat tietenkin pöyristyneitä. Kiinalaisille, matalapalkkaisille journalisteille kyytirahat ovat iso palkanlisä, joillekin jopa suurin tulonlähde. *Nanfang Zhoumo* -lehden toimittaja **Chai Huiqun** kirjoitti kollegoiden suuttuvan, jos joku kieltäytyy kuoresta.

Kiinalainen toimintuspomotutuni on vaikuuttunut, että yritykset eivät saa Kiinassa julkisuutta maksamatta.

Yritysuutiset, tuote-esittelyt, viihdereparit, matkajutut – kaikella on hintansa. ”Mitä enemmän rahaa, sitä isompi artikkeli.”

Kiinalaiset osaavat mediaansa lukea: he tietävät, että jutun kohde on maksanut jutusta.

Voimme huokailla tyytyväisinä, ettei Suomessa voi ostaa julkisuutta. Me valitsemme journalistisin perustein, mistä ja miten juttumme teemme. Eikä yritysten tarvitse houkutella toimittajia paikalle kyytirahalla!

Joskus kuitenkin tarvitsee. Suomessa vain ei tyytetä köyhän toimittajan vaan viestintän kukkaroa.

Iso osa nykyisistä matkailujutuista jäisi tekemättä, jos lehdet eivät tarttuisi matkanjärjestäjien tarjoamiin ilmaismatkoihin. Harvalla on varaa lähettää toimittajia lomakohteisiin, joten kohde maksaa toimittajat paikalle. (Sellaistakin tapahtuu, että toimittaja ilmoittaa kirjoittavansa kohteesta, jos matkanjärjestäjä maksaa reissun kulut.)

Ja kuinkahan monta juttua Suomen kehitysteistyökohteista julkaistaisiin ilman ulkoministeriön vuosittaisia toimittajien matka-apurahoja?

Suomalaiset kyytirahat vaikuttavat siihen, mistä teemme juttuja – joskus ehkä hyväänkin suuntaan. Mutta vaikuttavatko ne juttujen sisältöön? Sitä olisi helpompi arvioida, jos jutun yhteydessä kerrotaisiin, kenen rahoilla jutut on tehty. Suomalaislukija, toisin kuin kiinalainen, ei voi tietää lehden ja juttukohteen taloudellisista kytköksistä.

yhdistykset

Etelä-Pohjanmaa

Vuosikokous. Etelä-Pohjanmaan sanomalehtimiehet–Syd-Österbottens Journalister ry:n vuosikokous on sunnuntaina 30. maaliskuuta kello 12 Isonkyrön kotiseututalolla, Museotie 4. Toimittaja **Johanna Aatsalo** pohtii toimittajan moraalia ja etiikkaa. Ilmoittautuminen 23.3. mennessä sihteerille: epsysihteer@gmail.com.

HSY

Vuosikokous. Helsingin Sanomalehtimiesyhdistyksen vuosikokous on torstaina 20. maaliskuuta kello 18 Radisson Blu Plaza Hotellissa, Mikonkatu 23, Helsinki. Journalistiliiton puheenjohtaja **Arto Nieminen** kertoo liiton kuulumisista. Ilmoittautuminen lomakkeella, jonka linkki on yhdistyksen verkkosivuilla www.hsy.info tai puhelimitse/tekstiviestillä asiamiehelle numeroon 0400 505 782.

Satakunta

Vuosikokous. Satakunnan Journalistien vuosikokous on Kauppa-Kauppalehden Venesjärvellä ravintolassa Pettu-Eerikin hovissa (Venes-tie 481) lauantaina 1. maaliskuuta kello 17. SJL:n puheenjohtajan **Arto Niemisen** puheenvuoro. Ilmoittautuminen sihteerille **Juha**

Arolle 26.2. mennessä sähköpostilla sihteerille satakunnanjournalistit.fi tai puhelimitse 050 581 9703.

HUJ

Yhteistä tes-neuvotteluihin.

Hämeen-Uudenmaan Journalistit ja SJL:n puheenjohtaja **Arto Nieminen** tapaavat Hämeenlinnan jäähallin kabinetissa lauantaina 8. maaliskuuta. Ilmoittautuminen sähköpostiin arnojuutilainen@ainagroup.fi 3.3. mennessä.

Itä-Suomi

Vuosikokous. Itä-Suomen Sanomalehtimiesyhdistyksen vuosikokous on Imatran Valtionhotellissa lauantaina 29. maaliskuuta kello 12. SJL:n edustajana on edunvalvontajohtaja **Petri Savolainen**. Ilmoittautumiset **Jarmo Hämäläiselle** 20.3. mennessä osoitteeseen jarmo.hamalainen@pp.inet.fi tai 040 734 2878.

Keski-Suomi

Vuosikokous. Keski-Suomen Journalistien vuosikokous on 19. maaliskuuta kello 18 Hotelli Albassa Jyväskylässä. SJL:n edustajana on työehtoasiamies **Terhi Tarvainen**. Ilmoittautumiset sihteerille ksjournalistit.fi 10.3. mennessä.

Kymenlaakso

Vuosikokous. Kymenlaakson Journalistien vuosikokous on lauantaina 15. maaliskuuta kello 15 Kotkan Seurahuoneella. SJL:n edustajana on työehtoasiamies **Erkki Kupari**. Yhteiskultus Kouvolasta. Ilmoittautu 6.3. mennessä osoitteeseen arja.ukkonen@pp.inet.fi tai numeroon 040 715 6960.

Pirkanmaa

Sirkustemppuja. Pirkanmaan Pientoimitusosasto harjoittelee sirkustemppuja lauantaina 22. maaliskuuta kello 12 Sorin sirkuksessa, Ahlmanintie 63, Tampere. Sen jälkeen ruokaillaan omakustanteisesti Wanhassa Tapissa, Jokipohjantie 18. Ilmoittautumiset 11.3. mennessä osoitteeseen sari.eerolainen@gmail.com.

Sosiaalitoimittajat

Köyhyydestä. Sosiaalitoimittajat on kutsunut Pressiin 3. maaliskuuta kello 16–18 Helsingin yliopiston sosiaalipoliittikan professorin **Heikki Hiilamon** alustamaan yhdistyksen jäsenille aiheesta Köyhyys ja osaamattomuus. Tilaisuuden jälkeen pidetään yhdistyksen vuosikokous.

nimitykset

Pohjalaisen ja *Ilkan* uutistoimituksessa työskentelevän toimittajan **Joonas Kuikan** työsuhte on muutettu vakituiseksi. Samassa toimituksessa työskentelevän **Juho Kuorikosken** työsuhte on myös vakinaistettu.

Noste-lehden uudeksi päätoimittajaksi on nimitetty **Panu Laturi**. Hän on johtajana lehteä julkaisevassa Suomen sosiaalija terveys ry:ssä SOSTESSA. Lehden toimituspäällikkönä jatkaa **Lea Suoninen-Erhiö**. Toinen toimituspäällikkö **Erja Saarinen** siirtyy lehdestä SOSTEn viestintän asiantuntijaksi. Nosteen aiempi päätoimittaja **Ilkka Karisto** on siirtynyt Long Playn toimitussihteeriksi.

FM **Minna Pajamies** on nimitetty *Oma Koti Kullan Kallis* -lehden päätoimittajaksi. Hän jatkaa myös verkkolehti *vitonen.fi* päätoimittajana.

YTM **Satu Helin** on nimitetty Kirkon Ulkomaanavun määrää-

kaiseksi toimittajaksi. Hän on aiemmin työskennellyt muun muassa *Aamulehdessä*, *Ylessä* sekä viimeksi *Helsingin Sanomissa*. Toimittajan työn lisäksi Helin on ollut tiedottajana Euroopan parlamentissa.

FM **Mika Parkkonen** on nimitetty Tullin viestintäjohtajan virkaan. Hän siirtyy tehtävään *Helsingin Sanomista*. Hän on työskennellyt Sanoma-konsernissa vuodesta 1997, viimeksi uutistuottajana ja ulkomaantoimittajana *Nelosen uutisissa*. Vuosina 2000–2005 Parkkonen toimi *HS:n* kirjeenvaihtajana Moskovassa.

Ulkoministeriö on nimittänyt VTM **Niina Hyrskyn** määräaikaiseksi lehdistövirkamieheksi Suomen Tukholman-suurlähetystöön. Hän on työskennellyt toimittajana, tuottajana ja uutisjuontajana muun muassa *Ylessä*, *Taloussanomissa* ja *Nelosen uutisissa*. Hän on toiminut myös viestintäjohtajana Handelsbankenissa.

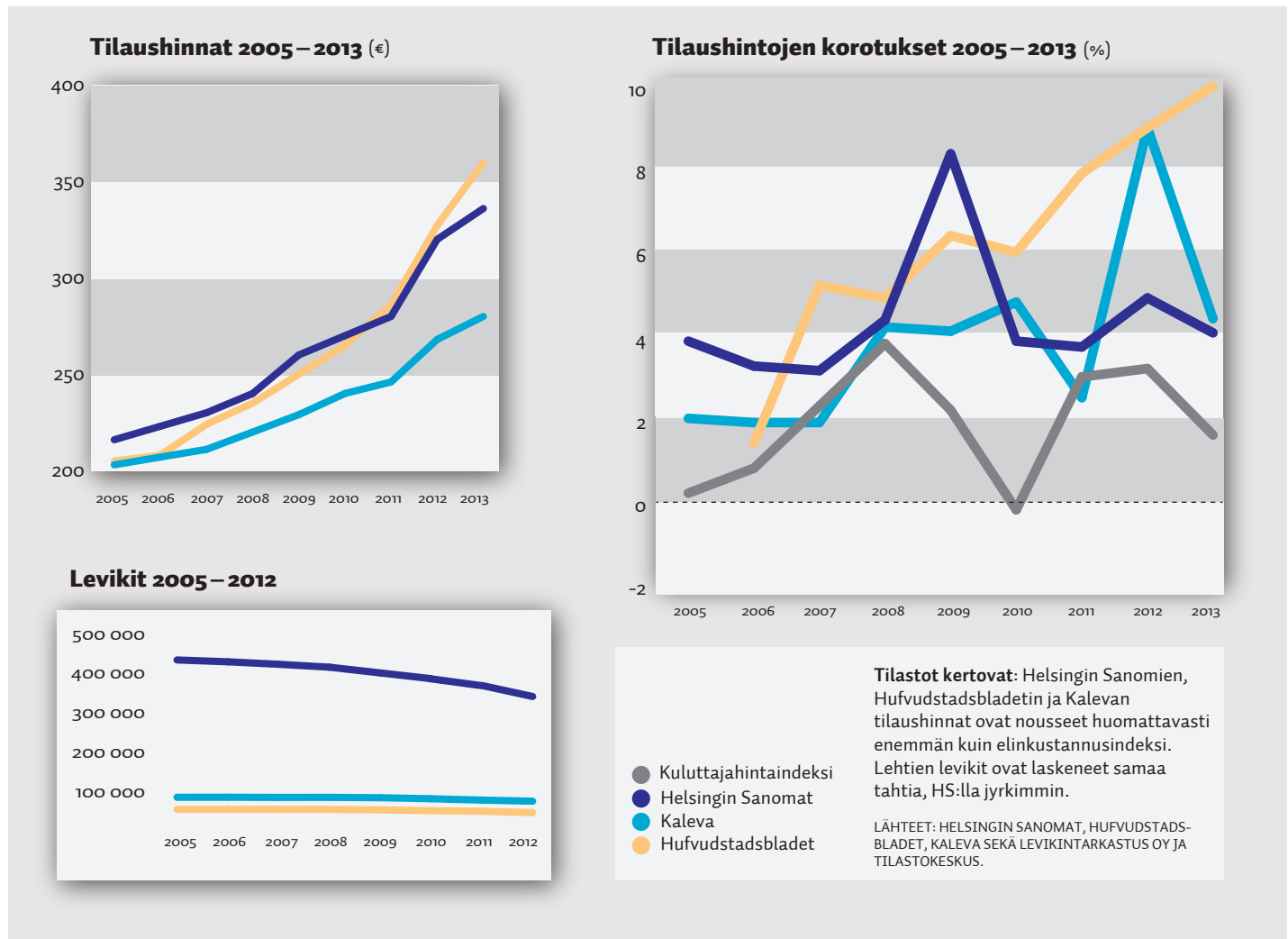
palkinnot

Bonnierin Suuren Journalistipalkinnon 2013 voittajaehdokkaat on julkistettu. Vuoden journalistiksi ovat ehdolla freelancetoimittaja **Eeva-Liisa Hynynen**, *Hufvudstadsbladetin* ja *Svenska Dagbladetin* Moskovan-kirjeenvaihtaja **Anna-Lena Laurén** ja *Helsingin Sanomien* **Saska Saarikoski**.

Vuoden juttu -ehdokkaat ovat *HS:n* **Katarina Baerin** *Vaari oli natsi*, MTV Uutisten **Timo Haapalan** paljastus tietomurrosta ulkoministeriöön sekä *Kauppalehden* **Heikki Haapavaaran** ja **Jarmo Vehkakosken** kolmen Koillisväylä-artikkelin kokonaisuus.

Vuoden journalistiseksi teoksi ovat ehdolla Long Play, 11-kollegitiivin ja Kaskas Median *Kriisi? Crisis?* -julkaisu sekä Ylen **Hannele Valkeeniemen**, **Aki Kekäläisen** ja **Jarkko Ryynäsen** Me tiedämme missä asut -vihapuheprojekti.

Voittajat palkitaan 26. maaliskuuta.

JSN antoi neljä langettavaa

Julkisen sanan neuvosto päätyi helmikuun kokouksessaan neljään huomautukseen. *Borgåbladetia* ja *Sipoon Sanomia* huomautettiin lasta koskevien, arkaluonteisten tietojen julkaisemisesta. *Borgåbladet* uutisoi syyskuussa koulukiusaamisesta, jonka osapuolet olivat ekaluokkalaista. JSN katsoi, että kiusaajaksi väitetty oppilaan henkilöllisyys oli helposti pääteltävissä ja lehti löi laimin velvoitteen suojella tämän yksityisyyttä.

Sipoon Sanomat kertoi lokakuussa paikallispolitiikan olevan epäilyttä perheensä uhkailemisesta. Jutussa lainattiin sanatarkasti poliitikkoisan ja hänen alaikäisen lapsensa puhelinkeskustelua, joka sisälsi vakavia uhkauksia. JSN:n mukaan lehti ei noudattanut riittävää varovaisuutta suojellakseen lapsen yksityisyyttä.

Iltalehdelle ja NRJ:lle neuvosto antoi langettavan piilomainonnasta. *IL* julkaisi marraskuussa autojutun, joka oli JSN:n mielestä liian mainosmainen. NRJ:n päiväohjelman juontaja kehui marraskuussa JSN:n mukaan liian kritiikittömästi tablettitietokonetta ja televisiota, joiden valmistajan mainoskampanja pyöri kanavalla samaan aikaan.

Hanna Rusila

Journalistirock piristää syksyä

Osaako journalisti rokata? Asia selviää ensi syksynä, jolloin järjestetään ensimmäistä kertaa bändikilpailu *Journalistirock*. Tapahtuma huipentuu Journalismin päivän iltana 17. lokakuuta Helsingissä järjestettävään finaaliin, jossa lavalle nousevat kisan parhaat bändit. Esikarsinta tehdään osallistujien lähettämien videoiden perusteella.

"Tarkoituksemme on tuoda toimituksille inspiroiva kilpailu, joka edistää myös työssä jaksamista. Samalla saamme kivat bileet, joissa voi tavata kollegoita", kertoo hankkeen puuhamies, *Journalistin* toimitussihteeri **Manu Marttinen**.

Outi Airaksinen

Levikin lasku nostaa hintoja

Ari Lahdenmäki, teksti
Heli Saarela, grafiikka

Kalliiksi koettu hinta on kasvava tilausten peruutusssyy.

Vuonna 2003 *Helsingin Sanomien* seitsemänpäiväisen kestotilauksen hinta oli 199 euroa. Viime vuonna hinta oli kivunnut 335 euroon.

Tilaus kallistui 40,6 prosenttia. Samana aikana yleisiä elinkustannuksia mittaava kuluttajahintaindeksi nousi 19,2 prosenttia.

"Jos ajatellaan hintojen kehitystä, niin se vastaa lehdenteon kallistumista", *HS:n* päätoimittaja **Kaius Niemi** sanoo.

Levikin lasku kasvattaa hänen mukaansa yksittäisen lehden painamisen ja jakelun kustannuksia yli yleisen kustannustason nousun.

"Se on ikävä kyllä itseään ruokkiva kierre", Niemi sanoo.

Lisäksi lehtitilausten arvonnalisävero nousi vuonna 2012 nolasta yhdeksään prosenttiin.

Kalevan vuositilaus oli vuonna 2013 kallistunut 30,1 prosenttia vuodesta 2003.

Lehden hinta on päätoimittaja **Markku Mantilan** mukaan vähentänyt tilaajia.

"Tilaushinta on ollut yleisin ilmoitettu peruutuksen syy kahdena kolmena viime vuonna", Mantila sanoo.

"Huonoon aikaan lehtitilaukset ovat liipaisimella."

Mantila ei sinänsä pidä tilaushintaa kovana. Tänä vuonna kestotilaus maksaa 289 euroa.

"Mitä tuolla rahalla muuten saa? Kannattaa verrata sitä esimerkiksi nettiyhteyteen. Itse pystyn summan maksamaan, mutta tietenkin työttömällä rahat ovat tiukassa."

HS:n Niemi sanoo, että tilaushinta yleistyy peruutusssyyinä, mutta siitä valittavat eritoten eläkeläiset. Tilaushinta on hänen

mukaansa kuitenkin kasvava peruutusten syy.

Toisen helsinkiläislehden, *Hufvudstadsbladetin*, tilauksen peruuttaneista 15 prosenttia sanoi syyksi tilaushinnan, kertoo *Hbl:n* levikki-päällikkö **Kaj Korkeamäki**.

HS:n entinen päätoimittaja **Janne Virkkunen** sanoi *Journalistissa* 15/2013, että Sanoma vastasi vuosituhatvuoden vaihteessa alkaneeseen rajuun levikinlaskuun nostamalla tilaushintaa.

Lehtiä voi usein tilata normaalihintaa halvemmalla alennuskampanjoiden aikana. Niemen mukaan kampanjahintoja ei kuitenkaan voi markkinoida kovin usein, sillä kestotilaajat valittavat niistä.

"Kampanjahinnoittelua on vähennetty kymmenisen vuotta", Niemi sanoo.

Kun tarkastelee *HS:n* tilaushintoja 15 vuoden ajalta, huomio kiinnittyy vuoteen 2009, jolloin lehti kallistui verraten paljon: 8,4 prosenttia.

"Silloin oli kyse aika lailla

lamasta ja talouden heikon suhdanteen vaikutuksesta media-myyntiin. Tätä kompensoitiin tilaushinnalla, eikä sillä ollut nähtävää vaikutusta levikkiin", Niemi sanoo.

Laskevasta levikistä johtuva lehdenteon kallistuminen muodostaa noidankehän, johon päätoimittajat etsivät kuumeisesti ratkaisua.

"Ongelma otetaan vakavasti", Niemi sanoo.

Hintapaineita kasvattavat Itellan suunnitelmat nostaa varhaisjakelun hintoja. Yhtiön mukaan varhaisjakelu on sille suuressa osassa Suomea tappiollista.

Itellan ratkaisuilla on vaikutusta erityisesti maakuntalehtiin. Niemen mielestä suurin merkitys on kuitenkin arvonnalisäverolla.

Hän pitää oikeana lehtiasian neuvottelukunnan näkemystä, jonka mukaan lehtitilauksiin ja digitaalisten lehtien myyntiin pitäisi soveltaa alhaisinta mahdollista arvonnalisäverokantaa.

Etelä-Savon Viestintä ja Suomen Kuvapalvelu irtisanovat

Länsi-Savoa ja Itä-Savoa julkaiseva Etelä-Savon Viestintä Oy vähentää yt-neuvottelujensa tuloksena 11 henkeä. Heistä yhdeksän tekee toimuksellista työtä. Osa vähennyksistä toteutetaan eläkejärjestelyin, osa irtisanomisin. Vähennykset kohdistuvat molempiin lehtiin. Tehtäviä järjestellään uudelleen, ja lehtiin muun muassa perustetaan yhteinen digitoimitus.

”Yt-prosessi venyi lähes kahdeksi kuukaudeksi. Eivät

tunnelmat tietenkään iloiset ole, vaikka tiettyjä ratkaisuja löydettiin”, pääluottamusmies **Antero Penttinen** kommentoi.

Otavamediaan kuuluvan Suomen Kuvapalvelu Oy:n yt-neuvottelut päättyivät toistaiseksi kolmen hengen irtisanomiseen ja yhden siirtymiseen osa-aikaeläkkeelle. Kolmen perhevapaalla olevan työllistyminen arvioidaan vapaiden päättyessä.

Hanna Rusila

Aller osti Bonnierilta aikakauslehtiä

Aller Media on ostanut Bonnierilta *Olivian*, *Divaanin* ja muotilehti *Costumen*. Kaupan myötä valtaosa Bonnierin aikakauslehtien työntekijöistä siirtyy Aller Median palvelukseen vanhoina työntekijöinä aiemmat etunsa säilyttäen.

”Uutinen oli meille tavaltaan järkytys, mutta myös eräänlainen helpotus. Meille on vakuutettu, että meidät on ostettu sellaisina kuin olemme ja sellaisina meidät halutaan myös pitää”, pääluottamusmies **Riikka Väänänen** Bonnierista kertoo.

Sekä Bonnierissa että Allerissa on viime vuonna lakkautettu lehtiä ja irtisanottu väkeä.

”Lehtitaloissa näyttää olevan vuoronperään aina josain yt:t, mutta toivottavasti tällä ratkaisulla saamme ainakin vähän pidemmäksi ajaksi työrauhan”, Väänänen sanoo.

Allerissa henkilöstö odottaa uusia lehtiä innoissaan.

”Tämä oli todella positiivinen ja tervetullut uutinen. Bonnierin lehdet ovat laadukkaita, ja uskon, että saamme uusien ihmisten lisäksi virkeyttä taloon”, pääluottamusmies **Sari Nurmo** sanoo.

Bonnier jatkaa Suomessa *Tieteen Kuvalehden*, *Historian*, *KuntoPlus*-lehden ja *National Geographicin* julkaisemista.

Outi Airaksinen

HS: Irtisanotuille journalisteille tarjotaan töitä ensin

Irtisanotut ovat toimituspäällikkö **Kimmo Pietisen** mukaan etusijalla, kun *Helsingin Sanomat* paraikaa palkkaa uusia toimittajia.

HS haki 16. helmikuuta sivun ilmoituksella neljää toimittajaa. Runsas kuukausi aiemmin lehti sanoi irti 37 journalistia yt-neuvottelujen yhteydessä.

Työnantajan on lain mukaan aina ensin selvitettävä mahdollisuus työllistää irtisanottuja.

”Tämä velvollisuus on toimituksellisissa tehtävissä laaja. Se todettiin A-lehtien tapauksessa muutama vuosi sitten oikeusasteissa”, Journalistiliiton edunvalvontajohtaja **Petri Savolainen** sanoo.

Pietisen mukaan *HS* oli irtisanottuihin yhteydessä

ennen ilmoituksen julkaisua.

”Ja intranetissämme kerrotaan, että paikat täytetään ensisijaisesti irtisanotuilla”, hän sanoo.

HS:sta on yt-neuvottelujen jälkeen irtisanoutunut journalistia, minkä vuoksi uusia paikkoja on Pietisen mukaan pantu hakuun.

Savolainen arvostelee *HS:n* menettelyä.

”Ilmoitin maanantaina päätoimittajalle kantani: vaikka selvitys olisi tehty asiallisesti, suurten irtisanomisten jälkeen sivun kokoinen, näyttävä ilmoitus on mielestäni mauton.”

Pietinen ei ota ilmoituksen asiallisuuteen kantaa.

”Minun tehtäväni ei ole arvioida sitä.”

Ari Lahdenmäki

Tervetuloa mediatilaisuuteen 5.3.2014

Sairausvakuutus 50 vuotta – katse eteenpäin!

Sairausvakuutuksen juhlavuoden kunniaksi järjestämme mediatilaisuuden **5.3. klo 9–11** Kelan päätoimitalossa (Nordenskiöldinkatu 12, Helsinki).

Ohjelma
Kahvi

- Tervetuloa Kelaan, johtaja *Helena Pesola*
- Kurkistus sairausvakuutuksen historiaan, Päivää tohtori -video
- Sairausvakuutuksen menestystarinat ja sudenkuopat, tutkimuspäällikkö *Hennamari Mikkola*
- Kuka maksaa viulut, jos monikanavarahoitus puretaan? Osastopäällikkö *Elise Kivimäki*

Lisätiedot ja ilmoittautumiset **viestinta@kela.fi**

Tilaa Kelan taustoittava uutiskirje medially **www.kela.fi/uutiskirje**
Kela Twitterissä **@Kela_uutiset**, **@Kelantutkimus**, **@Kelantilastot**

TOIMITTAJA-STIPENDIT

Helsingin Sanomain Säätiö julistaa haettavaksi toimittajastipendejä heinäkuussa järjestettävälle kolmi- viikkoiselle tutkivan journalismin kurssille New Yorkissa.

Kurssin järjestää Columbia University Graduate School of Journalism. Apuraha kattaa kurssin osallistumismaksun, matkakulut ja osan elinkustannuksista.

Sähköinen apurahahakemus pyydetään täyttämään osoitteessa: <https://www.apurahat.net/hssaatio/> maanantaihin 24.3.2014 mennessä.

Lisätietoja: www.hssaatio.fi/toimittajastipendit/

HELSINGIN
SANOMAIN
SÄÄTIÖ

Helsingin Sanomain Säätiö on media-alan merkittävä kehittäjä ja suomalaisen viestintäteollisuuden, erityisesti sanomalehden tukija. Säätiö edistää ja tukee korkeatasoista viestintään ja viestintäteollisuuteen ja sananvapauden edistämiseen liittyvää tutkimusta ja alan koulutusta. Päivälehden arkisto ja Päivälehden museo ovat osa Helsingin Sanomain Säätiötä.

Hovioikeus tuomitsi Esan Kirjapainon korvauksiin

Esan Kirjapaino Oy joutuu makamaan tuntuvat korvaukset monimediatoimituksesta irtisanomalleen radiotoimittajalle. Koulolan hovioikeus piti voimassa Päijät-Hämeen kärjäoikeuden viime kesänä antaman tuomion.

Toimittaja saa työsuhteen perusteettomasta päättämisestä 1,5 vuoden palkkaa vastaavan korvauksen sekä 5 000 euroa yhdenvertaisuuslakiin perustuvaa hyvitystä. Lisäksi työnantaja tuomittiin korvaamaan toimittajan oikeudenkäyntikulut viivästykskorkoineen.

Esan Kirjapainoon nykyisin kuuluvassa Monday's Special Oy:ssä yli kymmenen vuotta

työskennellyt toimittaja irtisanoitiin vuonna 2009. Hän oli tuolloin 57-vuotias.

Journalistiliiton työehtosivomiehen **Tytti Oraksen** mukaan tuomio osoittaa, että työnantajalta edellytetään tiettyä lojaalisuutta työntekijää kohtaan erityisesti irtisanomistilanteissa.

”Työnantajan uudelleensijoitus- ja takaisinottovelvoite on varsin laaja, eikä irtisanottavaa voi valita syrjivin kriteerein. Oikeuden mukaan irtisanomiselle ei ollut taloudellista tai tuotannollista perustetta. Työ ei ollut myöskään vähentynyt”, Oras sanoo.

Hanna Rusila

Onni V. Tuiskun säätiön apurahat

Toimittaja Onni V. Tuiskun Säätiö jakaa keväällä 2014 ensi sijassa matka- ja virkistyskäyttöön tarkoitettuja apurahoja toimittajille ja lehtitalojen toimihenkilöille.

Hakemus täytetään ja lähetetään säätiön nettisivulla. Hakuaika päättyy **31.3.2014**.

Hakemukseen tarvitaan toimittajilta maininta, onko hakija Nuorsuomalaisen Sanomalehtimiesyhdistyksen tai Suomalaisen Sanomalehtimiesliiton jäsen.

Lisätiedot säätiön kotisivulta www.tuiskunsaatio.fi

Radio- ja tv-teatterin vaikuttaja

KUOLLEITA

Päädramaturgi, toimituspäällikkö, tv-tuottaja **Terttu Talonen** kuoli 2. joulukuuta 2013 Kirkkonummen terveyskeskuksen vuodeosastolla sairastuttuaan 2011 akuuttiin myelooiseen leukemiaan. Hän oli syntynyt Helsingissä 15. kesäkuuta 1941 perheeseen, joka palasi kotikyläänsä Salmeen vuosiksi 1942–1944. Äidinkielenä liivin kieli, ortodoksisuuskulttuuri ja ikonimaalaus olivat hänelle sydämen asioita.

Siirtoväen kaupunginosaan Pirkkolan lasten teatterileikeistä sekä Vallilan lastenteatterista alkoivat esiintymiset, jotka johtivat Talosen elämänsä radio- ja tv-draamaan. Ylioppilasteatterin 40-vuotisjuhlien Hurja Hilja ja *Lapualaisopperassa* oli se suuri rooli, ohjaajana **Kalle Holmberg** samalta teatterikoulun korkeakouluosaston ensimmäiseltä vuosikursilta. Kypylän yhteiskoulun kym-

pin tyttö oli lahjakas kielten taitaja. Lukioajan stipendiaattina hän puhui hyvin amerikanenglantia. Kouluruot- sin lisäksi hän osasi ranskaa ja saksaa. Työn ohella hän opiskeli italiaa, venäjää, swahilia ja viroa. Laajalla kielitaidolla sai hyvät kontaktit Prix Italia- ja Prix Geneve -kilpailu- juryissä sekä Pohjoismaiden ja Euroopan yleisradioliiton yhteistyössä.

Talonen kiinnitettiin 1965 ohjaaja-dramaturgiksi **Pekka Lounelan** johtamaan Ylen Radioteatteriin, missä hänet nimitettiin 1979 **Mirjam Polkusen** kaudella päädramaturgiksi ja toimituspäälliköksi. Televisioteatterin puolelle hän siirtyi teatteripäällikkö **Timo Bergholmin** ja yksikön johtajan **Arne Wessbergin** kutsusta 1982. TV:ssä hän työskenteli 1980-luvun jälkipuoliskon, kunnes siirtyi 1990-luvun alussa taideohjelmien tuottajaksi ja Pohjoisvisio-vastaavaksi.

Kun televisiotoimialan jatkuvat organisaatiomuutokset alkoivat käydä henkilökunnalle erityisen raskaiksi, Talonen puolusti vaativaa taiteellista tasoa ja hyvää työmoraalia.

Projektituottajana 1996–2001 Talonen ideoi yhdessä **Neil Hardwickin** kanssa *Taiteiden yön* suoran lähetyksen Helsingistä, toteutti sen toistamiseen Turusta ja tuotti myös ohjelmaa Naisten Maailmanliiton kokouksesta Pekingistä. Hän oli Naistoimittajien aktiivi.

Marjatta Lohikoski

KIRJOITTAJA ON TERTTU TALOSEN TYÖTOVERI JA YSTÄVÄ.

Toimittaja, opettaja ja kosmopoliitti

KUOLLEITA

Toimittaja ja opettaja, FM **Seppo Kangasniemi** kuoli nopeasti edenneeseen sairauteen 6. tammikuuta Tampereella Pirkanmaan hoitokodissa. Hän oli syntynyt Ruovedellä 31. toukokuuta 1944.

Kangasniemi opiskeli 1960-luvulla Helsingin yliopistossa suomen kieltä ja kotimaista kirjallisuutta. Hän auskultoi äidinkielen opettajaksi. Kiinnostus ihmisiin ja yhteiskuntaan sekä sujuva kirjoitustaito vetivät miehen toimittajan ammattiin. Tuntuu, että alaan hän otti *Ruovesi*-lehden kesätoimittajana. 1960-luvun lopulla hänet palattiin *Helsingin Sanomiin*. Ura jatkui Yleisradion *Kouluradiossa*, mistä hän siirtyi Ruotsin radion suomenkieliseen toimitukseen. Göteborgista tuli kotikaupunki seitsemäksi vuodeksi.

Muutto takaisin Suomeen toteutui 1983, kun Kangasniemi valittiin Tampereen yliopistoon vetämään toimitus-

työn kurssia. Pian hänet palattiin *Aamulehteen*, jossa hän työskenteli 1984–1996. Hänet muistetaan laaja-alaisena ja innostavana uutistoimittajana. Hän oli myös toimituksen kielenhuoltaja. Kesälomallaan hän järjesti suomen kielen kursseja ulkomaalaisille.

Kangasniemi toimi monissa eri järjestöissä ja oli Journalistiliiton ay-aktiivi. Aikoinaan hän kuului muun muassa liiton ammattikoulutusvaliokuntaan ja Pirkanmaan Pien-toimitusosaston hallitukseen. Hän kävi Århusin pohjoismaisen toimittajakurssin ja edusti vuosien ajan Suomea sen hallinnossa. Kiinnostus Pohjoismaihin säilyi läpi elämän.

Lehtiuransa jälkeen Kangasniemi palasi opettajan tehtäviin mutta kirjoitti yhä joihinkin aikakaus- ja järjestölehtiin. Hän opetti äidinkieltä eri oppilaitoksissa, muun muassa Ruovedellä, Aitoossa ja Virroilla. Vielä ennen eläkkeelle siirtymistään hän opetti parin vuoden ajan Haapa-

veden opiston medialinjalla.

Kangasniemi oli kosmopoliitti, maailmankansalainen, joka oli kotonaan kaikkialla. Tässä auttoivat hänen sosiaalinen luonteensa, humaani ihmisenäkemyksensä ja kielitaitonsa. Monet muistavat hänen hersyvän naurunsa. Laaja ystäväpiiri oli hänelle kuin suuri perhe. Hän oli kulttuurin suurkuluttaja, johon saattoi törmätä yhtä hyvin Oulussa teatterissa kuin Helsingissä taidenäyttelyssä.

Viime vuosina hän haaveili vierailevansa kaikkien Venäjän suomensukuisten kansojen luona. Se urakka jäi kesken.

Juha Ranta

KIRJOITTAJA ON SEPPO KANGASNIEMEN YSTÄVÄ JA TYÖTOVERI AAMULEHDESTÄ.

4/2014 ilmestyy 20.3.
Aineistopäivä 12.3.

JOURNALISTI

suoraan asiaan
KIRJOITTAJA OTTAA KANTAA.

Ihmisoikeus ei ole mielipidekysymys

Olen seurannut *Helsingin Sanomien* silpomista käsitteestä kuvareportaasista (5. tammikuuta) noussutta keskustelua tyrmistyneenä. *Journalistin* juttu aiheesta (2/2014) syvensi reaktiotani.

Miksi valtaosa keskusteluun osallistuneista toimittajista ja medioista on sivuuttanut ihmisoikeudet?

Työnantajani Suomen UNICEF tarjosi *Helsingin Sanomiin* kirjoitusta, joka kertoi, mistä syistä reportaasin kuvat rikkovat YK:n lapsen oikeuksien sopimusta.

Kirjoitusta ei julkaistu, joten sen leviäminen jäi ohjelmajohtaja **Inka Hetemäen** blogikirjoituksen (10. tammikuuta) ja järjestön nimissä julkaistun lehdistötiedotteen (16. tammikuuta) varaan.

Teksti löydettiin noistakin kanavista, mutta harva tarttui olennaiseen: Silvottavana olevan lapsen tunnistettava esittäminen mediassa on ihmisoikeusloukkaus, jota ei oikeuta se, että itse silpominen on

ihmisoikeusloukkaus. Ihmisoikeussopimukset eivät ole tulkintakysymyksiä vaan kansainvälisiä, myös Suomea sitovia, laillisia velvoitteita.

Kyllä, reportaasin aihe oli tärkeä. Mutta miten media voi sivuuttaa ihmisoikeusnäkökulman?

Myös *Journalistin* jutun perusteella ihmisoikeudet voi kuitata ”akateemiseksi hurskasteluksi”, ”henkilökohtaisiksi mielipiteiksi” tai ”ihmisten erilaisiksi eettisiksi painotuksiksi”.

Miksei *HS:n* reportaasia voitaisi nähdä esimerkkinä, jonka avulla median ammattilaiset voisivat pohtia, onko ihmisoikeuksilla paikkaa journalismin etiikassa? Tai jopa sitä, miten toteuttaa velvollisuutta kertoa rikkomatta samalla ihmisoikeuksia.

Jokainen tärkeään juttuaiheeseen itsensä koukuttanut toimittaja ja kuvaaja tietää, ettei rajanveto ole

aina helppoa. Asuin liki kahdeksan vuotta Afrikassa, ja kokemukseni mukaan rajanveto tulee usein vielä vaikeammaksi, jos jutun kohde on taloudellisessa tai muussa ahdingossa. Tai jos hän ei vaikkapa hahmota, että verkkomedian kautta jutun voi ihan hyvin näh-

dä myös kaupungissa töissä käyvä oman kylän ihminen.

Tuolloin en juuri tuntenut lapsen oikeuksia. Olisin tuskin ajatellut, että lapsen alkikirjoitus kuvausluvassa ei välttämättä merkitse lapsen omaa ja kaikki mahdolliset

seuraukset huomioivaa tietoista päätöstä. Tai että vaikka näin olisikin, minun pitäisi harkita asiaa vielä kerran lapsen parhaan kannalta, ennen kuin päättäisin julkaista kuvan.

Veera Virmasalo

TIEDOTTAJA, SUOMEN UNICEF RY, ENTINEN TOIMITTAJA

Kero vastaa

Lapsen oikeuksien ja journalismin törmääminen ei ole minun eikä varmaan kenenkään journalistin mielestä ongelmatonta. Tämä ei käynyt *Journalistiin* 2/2014 valituista sitaateista ilmi. Painotin haastattelussa, että erityisesti lapsen oikeuksia käsittelevät argumentit silpomisjutun yhteydessä ovat ymmärrettäviä.

Toisaalta myös kehitysmaiden ihmisillä, alaikäisilläkin, on oikeus niin halutessaan levittää tietoa tiedotusvälineiden kautta. Sekin on ihmisoikeus. Haastattelutavan ääni ei ole vain sitä, mikä näkyy sitaattimerkkien välissä.

Kaikki keskustelu journalismin sisällöistä ja etiikasta on enemmän kuin tervetullutta. Me journalistit emme ole perinteisesti olleet itsereflektion maailmanmestareita. Viittasin akateemisella hurskastelulla palautteeseen, jota journalisti saa vain siksi, että kertoo ikäviä asioita kehitysmaista tai kriisialueilta. Tarkoituksenani ei missään tapauksessa ollut väheksyä käytettyä keskustelua journalismin etiikasta.

Sami Kero
LEHTIKUVAAJA

Skuuppi-into hirvittää

JSN on huolissaan sananvapaudesta, ja siksi, *Journalistin*

2/2014 mukaan, ”KKO:n päätös hämmentää”.

On hyvä, että JSN on huolissaan sananvapaudesta, mutta **Pasi Kiviojan** perustelu se vasta hämmentääkin. Hänen mukaansa jutun tarkka lukeminen osoittaa, että kyse on rikosepäilystä, vaikka juonnossa kerrotaan rikoksen paljastamisesta. Eli hänen mielestään Ylen uutisen juontoon pitäisi suhtautua kuin iltapäivälehdessä myyntilööppiin, jossa ”paljastetaan rikos”, mutta katsotaan nyt mitä jutussa oikeasti lukee.

Olin itse Ylen uutisissa vielä töissä jutun julkaisun aikaan, eikä minulla ollut epäilystä, että nyt tuomitut toimittajat olivat innoissaan paljastamassa asiaa, joka oli heidän mielestään rikos.

Kun tuomitujen toimittajien nimet jäivät alalla vallitsevan käytännön mukaan rikkomuksen ”vähäisyyden” vuoksi julkaisematta, eikä olisi ollut syytä heti alkajaisiksi harkita paljon tarkemmin epäiltyjen henkilöllisyyden julkistamista, ettei toimittajakuntaa voisi syyttää kaksinaismoraalista, jossa vaatimus avoimuudesta koskee kaikkia muita paitsi toimittajia.

Häpeällisintä tällaisessa journalismissa on rikostoitettujen toimiminen poliisin etäispäätteinä ja se, että keltaisen lehdistön tapaan rikosuutiset on nostettu ykkösuutisten asemaan.

Jyrki Koulumies
HELSINKI

Sitaatti ei ole pelkkä retorinen kikka

”Siteeraus on hämmäntävän paljon mielipiteitä jakava osa toimittajan työtä”, kirjoitti **Manu Marttinen** *Journalistissa* 2/2014. Väitän ristiriitaisten käsitysten juontuvan siitä, että ”virallinen totuus” ja lukijoiden uskomukset ovat kaukana toimittajien todellisista siteeraus-käytännöistä.

Koulutuksessa, oppikirjoissa ja toimituksissa haastattelupuheen muokkaamisesta sitaateiksi puhutaan vain yleisellä ja idealistisella tasolla: sitaattit ovat melko sanatarkkoja tai vähintään samanmerkityksisiä toisintoja haastateltavan puheesta.

Arkisessa työssä tämä ei useinkaan pidä paikkaansa. Olen kerännyt sitaatteja käsittelevää väitöskirjaani varten nauhoituksia toimittajien haastatteluista sekä niiden pohjalta julkaistut lehtijutut. Kun olen esitellyt työn alla olevan tutkimukseni havaintoja, aina joku ei-toimittaja esittää närkästyneen kysymyksen: saako noin muka tehdä?

Haastattelu etenee usein aktiivisena vuoropuheluna, jossa haastateltava puhuu ”mitä satuu”. Lehtijuttuun puhemössöä on kuitenkin muokattava, jotta sitaateista saadaan yleiskielisiä, kompakteja, tiiviitä sekä jutun kerrontaan istuvia ja sitä edistäviä – kenties vielä määrittämi-

nen nosto jutun taittoon tai täky kanteen.

Älkää ymmärtäkö väärin: en toivo näkeväni lainausmerkkeihin purettuja ja tota-noin-niinkuja. Mielestäni sitaatteja ei ole ainoastaan sallittua muokata, niitä täytyy muokata. Rajaa oikean ja väärän siteeraamisen välille tuskin voi vetää, mutta naiivi sanahelinä sanatarkkuudesta kannattaisi unohtaa.

Ennen kaikkea sitaatteihin liittyvistä työkäytännöistä pitäisi rohjeta puhua. Toimittajat voisivat, esimerkiksi pienissä ryhmissä, pohtia siteerausratkaisujaan kunkin viimeisimmän haastattelun litteraatin pohjalta. Jos nimittäin kukin toimittaja työskentelee yksin, kiireessä, ilman ohjeistusta – erityisesti freelancerit vieläpä taloudellisen paineen alla – riskinä on, että hyvä tarina vetävine sitaatteineen ajaa rehellisyyteen pyrkivien ihanteiden ohi.

Lauri Haapanen

VÄITÖSKIRJATUTKIJAJA TOIMITTAJA

Valikoiva lukutaito

Ilpo Salonen, *Terveystieteiden* lehden tuottaja, tölväisi *Journalistissa* 14/2013 *MOT*-ohjelmaa ja väitti sitä ”valikoivasti kriittiseksi”. Kirjoitus ilmestyi jo 28. marraskuuta 2013, mutta paluu teemaan sallittaneen.

Salonen kirjoitti, että ”taannoisessa *MOT*-ohjelmassa haastateltiin yksittäistä potilasta, joka arveli kolesterolilääkkeen aiheuttaneen hänen haimasairautensa”.

Salonen viittaa 18. lokakuuta 2010 lähetettyyn *MOT*-ohjelmaan *Kolesterolipommi*. Siinä kerrotaan muun muassa diplomi-insinööri **Leino Utriaisesta**. Utriaiainen johti aikoinaan maailman suurinta paperikonetehdasta, ja hän kertoi saaneensa statiinilääkkeistä erilaisia oireita, muun muassa haimatulehduksen.

Salonen käyttää lievästi sanotuna ”valikoivaa lukutaitoa”.

Kyseisessä ohjelmassa kerrotaan nimittäin myös, että Utriaisesta kahdeksan kuukautta hoi-
tanut lääkäri totesi statiinilääkkeet haimatulehduksen (ei siis -sairauden) syyksi. Ohjelma jatkuu kertomalla, että Utriaisesta syömää statiinilääkettä valmistanut lääkeyritys Pfizer myönsi lääkkeen aiheuttavan 1/100–1/1000 käyttäjälle haimatulehduksen. Lääkeyrityksen vakuutuksesta maksettiin Utriaiselle 84 000 euroa korvauksia. Kertomus ei siis perustunut vain Utriaisesta ”arveluun”.

Kyseisen *MOT:n* käsikirjoitus on luettavissa osoitteessa www.yle.fi/mot/kasikirjoitukset ja ohjelma katsottavissa Ylen Elävässä arkistossa.

Renny Jokelin
TUOTTAJA, YLE, MOT

Salonen vastaa Jokelinille

Statiinit aiheuttavat terveyshaittoja osalle potilaista, kuten kaikki tehokkaat lääkkeet. Niistä myös varoitetaan lääkepakauksissa.

Kysymys kuuluu: miksi *MOT* valitsi keskeiseksi haastateltavaksi juuri potilaan, joka sai harvinaisia haittoja? Ei tarvitse olla edes keskimääräisen fiksu tajutakseen, että valinnalla haluttiin leimata statiinit vaarallisiksi. Jos yksi tuhannesta saa haittoja, 999 ei saa. Sitä ei korostettu.

Me jokainen tiedämme, että faktoja sopivasti valikoimalla mikä tahansa aihe saadaan näyttämään sellaiselta kuin haluamme, ilman että syyllistymme valehteluun tai jäämme kiinni manipuloinnista.

Kun asiaohjelman toimittaja asettuu avoimesti jonkin näkökannan puolelle ja toista vastaan, on väistämätöntä, että joku huo-

maa sen ja kommentoi. Kuten minä tein.

Ei liene mitään syytä, miksi ette voisi tehdä kriittistä, tutkivaa ohjelmaa **Antti Heikkilästä** ja tohtori **Tolosesta**? Jään odottamaan mielenkiinnolla.

Ilpo Salonen

TUOTTAJA, TERVEYDEKSI-LEHTI

Yle mainostaa pörssiyhtiöitä

Veronmaksajien rahoilla toimiva Suomen Yleisradio otti tehtäväkseen Sotšin olympialaisissa aktivoida ihmisiä sosiaaliseen mediaan. Yle tuputti ja jankutti kisastudiossa taukoamatta, että menkää nyt ihmiset ihmeessä sinne Twitteriin tai Facebookiin tai ties mihin bittimaailmaan keskustelemaan olympialaisista.

Tiedoksi Ylelle, että nämä mediat ovat pörssiyhtiöitä. Tasa-

puolisuuden nimissä olisitte voineet kannustaa ihmisiä lukemaan kisauutiset ja kommentoimaan lajeja yleisöpalstoilla sekä verkopalveluissa esimerkiksi *Helsingin Sanomissa*, *Aamulehdessä*, *Turun Sanomissa* ja vaikkapa *Savon Sanomissa*.

Olisitte voineet kannustaa ihmisiä myös ihan oikeaan keskusteluun esimerkiksi työpaikkojen kahvihuoneissa, sillä virtuaalinen ”keskustelu” muisuttaa enemmän perättäisiä toteamuksia kuin oikeaa keskustelua.

Muutenkin on outoa, että valtion rahoilla toimiva instituutio mainostaa koko ajan ilmaiseksi kansainvälisiä media-alan pörssiyhtiöitä. Nämä yhtiöt saavat tuottojaan mainostajilta, jotka seuraavat käyttäjämääriä. Sotšin kisoja seurasi miljoonayleisö Ylen kanavilta. Twitterit ja kumppanit kiittävät, perinteinen media tuskin ilosta kiljuu.

Mikko Niemelä

YTM, JOURNALISTILIITON JÄSEN

Turkulainen

Suomen Lehtiyhtymä hakee 55-vuotiaalle kaupunkilehti Turkulaiselle ammattitaitoista, haasteita kaihtamatonta toimitustyön ammattilaista lehden

■ PÄÄTOIMITTAJAKSI

TEHTÄVÄ ON ottaa näkyvä ja vaikuttava asema kaupunkilehdellä, joka on aidosti paikallinen uutis- ja puheenaihelehti.

TEHTÄVÄSSÄ ONNISTUMINEN EDELLYTTÄÄ

- vahvaa journalistista ja taloudellista näkemystä paikallisen lehden kehittämisestä
- esimiestäittoa
- kykyä nähdä konserniyhteistyön mahdollisuudet
- yrittäjähengen

OSAAJALLE TARJOAMME

- haasteellisen tehtävän kaupunkilehden kehittäjänä
- kilpailukykyisen ja kannustavan palkan
- konsernin tuen

LISÄTIETOJA

tehtävästä antaa: Keski-suomalainen-konsernin kaupunkilehtilinjan johtaja A-P. Pietilä puh. 020 770 3373, a-p.pietila@lehtiyhtyma.fi

Lähetä hakemuksesi liitteineen ja palkkatoivomuksineen 10.3.2014 mennessä osoitteeseen: ida.lindroos@lehtiyhtyma.fi

Suomen Lehtiyhtymä on 21 alueellisen ja paikallisen sanoma- ja kaupunkilehden kustantaja. Lehtiyhtymä kuuluu Keski-suomalainen-konserniin, joka on valtakunnallisesti merkittävä viestintä-konserni. Se toimii 37 eri paikkakunnalla ja julkaisee kaikkiaan 58 lehteä. Yhtiön keskeiset toimialueet ovat Etelä-Suomi, Keski-Suomi ja Savo. Yhtiön päätoimiala on sanomalehtien kustantaminen, jakelu sekä sähköinen liiketoiminta. Lisäksi konserniin kuuluu tutkimusyksikkö ja markkinointiviestintäyhtiö.

Suomen Lehtiyhtymä

Kuuluu Keski-suomalainen-konserniin

Ulkoasiainministeriö hakee

LEHDISTÖVIRKAMIESTÄ

määräaikaiseen kolmen vuoden virkasuhteeseen Suomen Moskovassa olevaan suurlähetystöön 1.8.2014 lukien tai sopimuksen mukaan.

Lehdistövirkamies vaikuttaa muun muassa viestinnän keinoin Suomen tavoitteiden edistämiseen ja maakuvaan keskeisissä kohderyhmissä Moskovassa ja Venäjällä. Päätehtäviin kuuluvat Suomen näkyvyyden ja kiinnostavuuden vahvistaminen sekä suomalais-venäläisten verkostojen ja suhteiden kehittäminen. Tehtävään kuuluu mediasuhteiden hoitaminen, mediaseuranta ja vierailujärjestelyt. Lisäksi hän osallistuu Moskovan Team Finland-verkon hankkeiden viestinnän suunnitteluun ja toteuttamiseen. Lehdistövirkamies toimii edustuston johdon ja valvonnan alaisena.

Lisätietoja tehtävästä antavat ulkoasiainministeriössä apulaisosastopäällikkö Jari Sinkari, puh. 0295 351 545 ja Moskovan suurlähetystössä lehdistöneuvos Vesa Kekäle, puh. +7 495 787 4174 tai +7 985 760 6887 ja ministeri Päivi Laine, puh. +7 495 787 4174.

Tehtävää haetaan sähköisellä hakulomakkeella. Tehtävästä laajemmin ja tarkemmat ohjeet on saatavissa ministeriön verkkosivuilta <http://formin.finland.fi> (ajankohtaista/ avoimet tehtävät). Hakuaika päättyy 7.3.2014.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
UTRIKESMINISTERIET

Julkisen sanan neuvosto on tiedotusvälineiden itsesääntelyelin, joka vaalii hyvää journalistista tapaa ja puolustaa sananvapautta.

JSN:n kannatusyhdistys hakee itsenäiseen työskentelyyn pystyvää ja yhteistyökykyistä

VALMISTELEVAA SIHTEERIÄ

JSN:n toimistoon Helsingin Kruununhakaan.

Tehtävä tarjoaa näköalapaikan median maailmaan. Valmisteleva sihteeri vastaa yhdessä pääsihteerin kanssa neuvostolle menevien päätösesitysten valmistelusta sekä neuvoston käytännön toiminnasta. Hän toimittaa JSN:n verkkosivustoa sekä hoitaa kansainvälisiä suhteita. Tehtävä edellyttää erinomaista suomen sekä hyvää ruotsin ja englannin kielen taitoa. Journalistisen etiikan tuntemus lasketaan eduksi.

Neuvostossa noudatetaan soveltuvin osin lehdistön työehtosopimusta.

Lisätietoja: kannatusyhdistyksen pj. Arto Nieminen (0400 981 957), JSN:n pj. Risto Uimonen (040 552 0206) ja pääsiht. Ilkka Vääntinen (040 739 2709).

Vapaamuotoinen hakemus palkkatoiveen ja CV:n kera **5.3.2014 mennessä** osoitteeseen **krista.turunen@jsn.fi**.

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

PUHELINVAIHDE / TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

POSTIOSOITE / POSTADRESS
PL 252, 00531 Helsinki
Box 252, 00531 Helsingfors

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
www.journalistiliitto.fi
www.journalistforbundet.fi

taka-ikkuna

KIRJOITAJIINA VUOROTTELEVAT JOURNALISTIN TOIMITTAJAT.

Hyvä syy huolestua

Toimittaja **Kimmo Oksanen** sai helmikuun alussa Suomen PENin sananvapauspalkinnon (s. 18). *Helsingin Sanomat* haastatteli Oksasta palkinnon myöntämisen jälkeen sananvapaudesta. Haastattelun lopussa esiin nousi yllättäen ilmastonmuutos. Palkittu toimittaja sanoi, että ”koko maapalloa uhkaavan luonnonkatastrofin estäminen on nykyisten sukupolvien keskeisin ongelma”.

Oksasen lauseen pitäisi olla itsestäänselvyys jokaiselle, joka ottaa vakavasti ilmastomuutosta koskevan tieteellisen tiedon. Silti me journalistit hämmästyttävän harvoin käytämme sananvapauttamme muistuttaaksemme ekokatastrofin uhasta. Ilmastomuutos on kutistunut pienemmäksi aiheeksi kuin Guggenheim-säätiön museohanke tai *Putous*-ohjelma. Miksi?

Yksi syy lieenee se, että ilmastomuutoksen käsitteilyä on helppo lykätä tuonnemmaksi. Ilmastomuutos ei sovi median päivärytmiin yhtä hyvin kuin olympialaiset tai Suomen bkt-lukujen seuraaminen.

Pelkään kuitenkin, että suuri syy ilmastomuutoksen unohtamiseen on tuudittautuminen miellyttävään itsepetokseen. Ilmaston lämpenemisen seuraukset voivat kurjistaa koko maailman asukkaiden elämää paljon enemmän kuin nykyiset talousongelmat. Sen ajatteleminen huolestuttaa.

Huolestuminen on kuitenkin välttämätöntä. Ilman politiikkojen, talouspäättäjiä, toimittajien ja koko ihmiskunnan aitoa huolta ei synny päätöksiä ja ratkaisuja, jotka hidastaisivat ilmastomuutosta.

Journalistit ovat kovin huolissaan monesta asiasta, kuten Euroopan taloustilanteesta, sanomalehdistön tulevaisuudesta ja Suomen urheilumestisyydestä. Maapallon tulevaisuuden ei pitäisi olla vähäisempi murehtimisen aihe.

Janne Salomaa

Vihreä motarimies perusti radion

Kaupallinen puheradio Radio Rapu aloittaa toimintansa maaliskuun alussa. Talouteen ja politiikkaan keskittyvä kanava julistaa olevansa sitoutumaton. Kanavan perustaja, liikemies **Timo Uusi-Kerttula** onkin varsinainen sitoutumattomuuden ammattilainen.

Uusi-Kerttula tuli tunnetuksi tuotuaan Suomeen pettämissivustot Ashley Madisonin ja Victoria Milanin. *Imagen* 11/2012 mukaan hän on onnistunut synnyttämään pahennusta myös politiikassa: 1990-luvun alussa Uusi-Kerttula oli kokoomusnuori, mutta hän poltti sillat puolueeseen osallistumalla Rkp:n **Elisabeth Rehnin** presidentinvaalikampanjaan.

Vuoden 2004 kuntavaalien alla liikemies keskusteli ehdokkuudesta niin kokoomuksen, perussuomalaisten kuin vihreidenkin kanssa. Vihreiden ehdokkaaksi hän pääsi mutta lensi pois puolueen listalta ehdotettuaan kuusikaistaista moottoritietä Helsingin alle.

Janne Salomaa

Ulkonäköuutisia

”Lumilautailun olympiavoittaja on upea kaunotar”, MTV

Kätevästi koneessa. Voi Hyvin -lehden esittelemiä jumppaliikkeitä on ingressin mukaan ”kätevä tehdä vaikka työpaikalla, lentokoneessa tai junassa” (2/2014). Emme kuitenkaan suosittele kokeilemaan lennokasta treeniä ainakaan halpalentoyhtiöiden koneissa tai paikallisliikenteen ruuhkajunissa. -Hanna Rusila

uutisoi verkkosivuillaan 9. helmikuuta.

Kiitos tästä tiedosta. Mutta mitä ihmeen merkitystä ihmisen ulkonäköllä on vaativassa urheilulajissa, jonka ammattilaiseksi pääsy edellyttää vuosien määrätietoista harjoittelua? Sitä paitsi ulkonäköllä ei ole vaikutusta pisteisiin.

Ulkonäköön keskittyvät (urheilu-)uutiset ovat journalismin yksi tyyppisimmistä lieveilmiöistä. Ne vähättelevät koh-

teen saavutuksia ja vievät huomion täysin epäolennaiseen seikkaan.

Entä jos kisan voittaja on rokonarpinaamainen, perunanenäinen harvahas? Nostettaisiinko ulkonäkö silloin esiin?

Maaliskuussa jaetaan taas Bonnier-palkinnot. Miettikääpä, jos voittajauutisoinnissa arvioitaisiin journalistin ulkonäköä tyyliin ”Vuoden journalisti on upea kaunotar”.

Manu Marttinen

Avoimuus ei kannata

Avoimuus on toimittajien suosikkimantra: maailma parane, kun tieto on avoimesti saatavilla. Journalistit penäävät avoimuutta erityisesti politiikoilta, virkamiehiltä ja yritysten johtajilta, mutta harvemmin kollegoiltaan saati itseltään.

Yksi esimerkki tästä on Tampereen yliopiston journalistikan vierailijaprofessorin vuosittainen hakuprosessi. Yleensä vähintään yksi professoritarjous on halunnut, ettei yliopisto julkista hänen nimeään, vaikka julkisuuslain mukaan hakijalistat ovat julkisia.

Kahdella viime kerralla nimensä pimeät ovat menestyneet hyvin: Toissa syksynä yliopiston leipiin haki 11 journalistia, joista kaksi halusi salata nimensä hakuvaiheessa. Toinen salailijoista **Elina Grundström** on nyt vierailijaprofessorina. Viime syksynä hakijoita oli kahdeksan. Yksi heistä, Ylen **Renny Jokelin**, ei halunnut nimeään julki, ja juuri hänet Tampereen yliopisto valitsi ensi lukuvuodeksi.

Mutta on myös avoimuuteen uskovilla toimittajilla pieni toivo päästä vierailijaproffaksi. *Hesarin* **Tuomo Pietiläinen** pyrki julkisesti tehtävään peräti kuusi kertaa, ennen kuin hänet viimein valittiin vuonna 2012.

Janne Salomaa

Toimitusvaikeuksia

